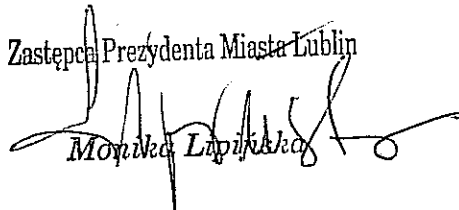

MOPR
MOPR
Lublin

Ocena Zasobów Pomocy Społecznej
Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie
w Lublinie

Zastępca Prezydenta Miasta Lublin

Monika Lipińska

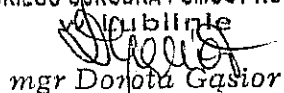
Lublin, kwiecień 2012

opracowanie:

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie

DYREKTOR

MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY RODZINIE

mgr Dorota Gańior

Ustawa o pomocy społecznej w art. 16a wprowadza od roku 2012 obowiązek przygotowania przez gminy, powiaty i samorzady województwa ocenę zasobów pomocy społecznej, sporządzoną w oparciu o analizę lokalnej sytuacji społecznej i demograficznej. Ocenę zasobów organy wykonawcze jednostek samorządu terytorialnego przedstawiają do dnia 30 kwietnia odpowiednio radom gmin, radom powiatów, a do dnia 30 czerwca sejmikom województw właściwych jednostek samorządu terytorialnego.

Zgodnie z ustawą pojęcie zasobów obejmuje w szczególności infrastrukturę, kadre, organizacje pozarządowe i nakłady finansowe na zadania pomocy społecznej bez względu na podmiot je finansujący i realizujący. Ocena dotyczy osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej, rodzajów ich problemów oraz ich rozkładu ilościowego. Przedmiotowy dokument, wraz z rekomendacjami, ma stanowić podstawę uwzględnienia w planach budżetowych na przyszły rok wydatków na niezbędne inwestycje z zakresu szeroko rozumianej pomocy społecznej.

Przedstawione opracowanie miało w szczególności na celu zdiagnozowanie istniejących problemów w obszarze wsparcia społecznego, a także wskazanie propozycji ich rozwiązania.

Podnieść należy, że do chwili obecnej nie ukazały się zapowiadane w tym przedmiocie przepisy wykonawcze, określające zakres i formę przedmiotowego dokumentu. Niemniej jednak przedstawiona ocena stara się czynić zadość wymaganiom formalnym sugerowanym przez Instytut Rozwoju Służb Społecznych w Warszawie, jako instytucji wspierającej prace nad projektem obowiązujących w tym zakresie standardów.

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie jest jednostką organizacyjną miasta Lublin powołaną do wykonywania zadań samorządu gminnego i powiatowego, w szczególności z zakresu pomocy społecznej, rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych, świadczeń rodzinnych oraz pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Działalność Ośrodka finansowana jest ze środków własnych miasta oraz ze środków budżetu państwa. Duże znaczenie dla funkcjonowania Ośrodka mają również środki finansowe pozyskiwane z funduszy unijnych.

Ośrodek, zgodnie ze statutem, realizuje zadania własne i zlecone gminie, zadania własne i zlecone powiatowi, określone ustawami oraz zadania pomocy społecznej przyjęte do realizacji na podstawie zawartych porozumień i umów z organami administracji rządowej lub jednostkami samorządu terytorialnego.

Zadania Ośrodka określają w szczególności: ustawa o pomocy społecznej, ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, ustawa o świadczeniach rodzinnych oraz ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów a od 2012 roku również ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

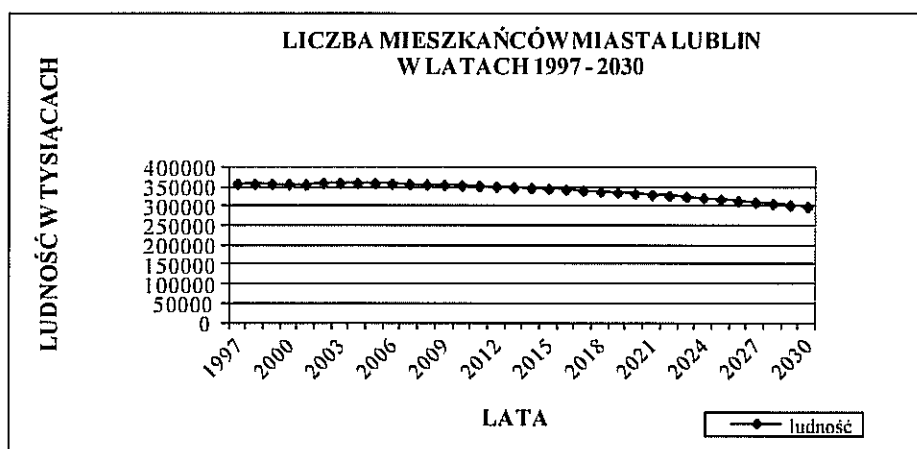
W 2011 roku Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie kontynuował realizację szerokiego spektrum działań ukierunkowanych na zmianę wizerunku pomocy społecznej oraz na promowanie i realizowanie projektów stanowiących odpowiedź na potrzeby mieszkańców. W minionym roku realizowano czwartą edycję projektu „Człowiek inwestycją w społeczeństwo”, finansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego, adresowanego do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Duży nacisk położono również na współpracę ze środowiskiem lokalnym w ramach Programu Aktywności Lokalnej Mieszkańców Miasta Lublin na lata 2009 – 2013 przyjętego Uchwałą Nr 549/XXVII/2008 Rady Miasta Lublin z dnia 18 grudnia 2008r.

Zadania realizowane przez Ośrodek wpisują się w Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych przyjętą uchwałą Nr 797/XXXIII/2005 z dnia 8 września 2005r. Rady Miasta Lublin.

SYTUACJA DEMOGRAFICZNA¹

Dane i prognozy Urzędu Statystycznego, dotyczące liczby mieszkańców Miasta Lublin wskazują, że do roku 2003 liczba mieszkańców powoli rosła, po czym zaczął następować jej powolny spadek, który będzie się utrzymywał aż do 2030 roku, kiedy osiągnie liczbę **297 061** osób. Oznacza to, że w porównaniu z rokiem 1997, kiedy Lublin liczył **356 010** mieszkańców, w roku 2030 populacja Miasta zmniejszy się o **58 949** osób. Pierwsze symptomy tego zjawiska są widoczne już obecnie. W roku 2010 populacja Miasta Lublin wyniosła **348 850** mieszkańców, ich liczba w ciągu ostatnich 12 lat spadła o **7 560** osób

Źródło: Opracowanie własne MOPR na podstawie danych i prognoz Urzędu Statystycznego

Struktura demograficzna Miasta Lublin na dzień 31 grudnia 2010 roku przedstawiała się następująco:

- **wiek przedprodukcyjny (0-17)** – 56 410 osób, co stanowiło 16,2% populacji;
- **wiek produkcyjny (18-64 - mężczyźni; 18-59 - kobiety)** – 229 132 osoby, co stanowiło 65,8% populacji;
- **wiek poprodukcyjny (65 i więcej - mężczyźni, 60 i więcej - kobiety)** – 62 908 osób, co stanowiło 18% populacji.

Tabela. Struktura wiekowa mieszkańców Miasta Lublin w latach 2002 – 2010

wiek	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
przedprodukcyjny	68 337	65 274	63 194	61 522	59 979	58 618	57 652	57 089	56 410
produkcyjny	238 149	238 375	238 952	238 306	236 827	235 163	233 446	231 314	229 132
poprodukcyjny	51 868	52 914	53 852	55 139	56 677	58 025	59 364	61 037	62 908
Razem:	358 354	356 563	355 998	354 967	353 483	351 806	350 462	349 440	348 450

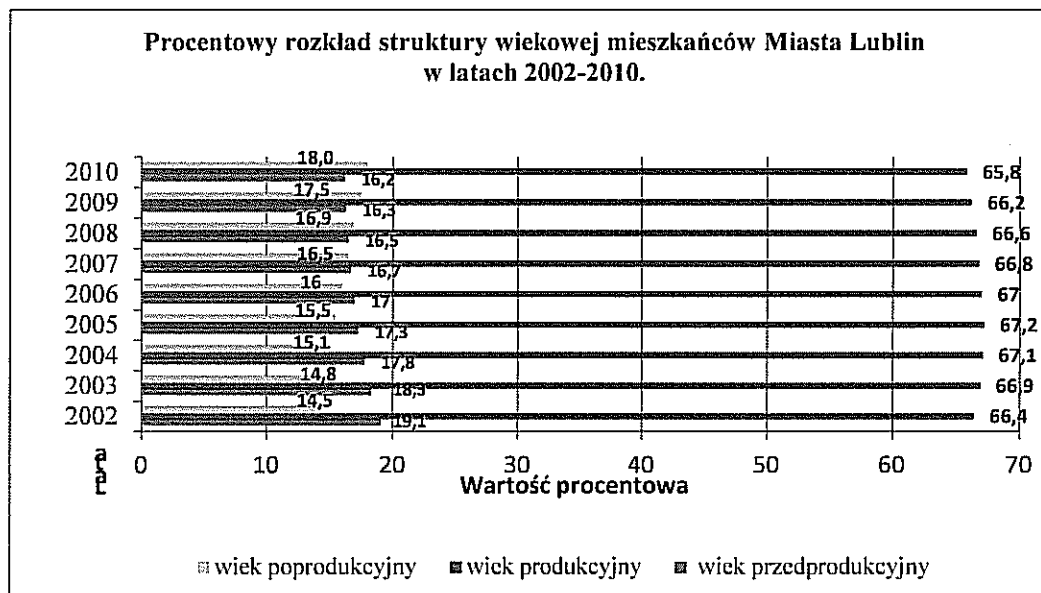
¹ Przygotowano na podstawie danych statystycznych za rok 2010. W chwili obecnej szczegółowe dane dotyczące roku 2011 nie zostały opublikowane przez Urząd Statystyczny.

Źródło: Opracowanie własne MOPR na podstawie danych Urzędu Statystycznego

Powyższa tabela jednoznacznie wskazuje, że społeczeństwo Miasta Lublin można uznać za demograficznie „stare”. Problem ten nieustannie się pogłębia. Na przestrzeni lat 2002 – 2010 liczba osób w wieku emerytalnym (kobiety od 60 roku życia, mężczyźni powyżej 65 roku życia), zwiększyła się z **51 868** do **62 908**.

Jeszcze w roku 2002 osoby w wieku przed podjęciem aktywności zawodowej stanowiły 19,1%, zaś osoby w wieku emerytalnym 14,5%. Natomiast w roku 2010 odpowiednio 16,2% w stosunku do 18%. W okresie zaledwie 8. lat odwróceniu uległ procentowy udział osób w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym w ogólnej populacji. W omawianym okresie odsetek osób w wieku emerytalnym w stosunku do całości społeczeństwa lubelskiego zwiększył się o 3,5%. Należy zwrócić uwagę na prognozowany spadek liczebności populacji mieszkańców Miasta Lublin przy jednoczesnym starzeniu się społeczeństwa.

W świetle powyższego faktu oczywistym staje się, iż rola osób starszych w funkcjonowaniu życia społecznego będzie coraz istotniejsza, a problemy i potrzeby tej grupy coraz silniej odczuwalne.

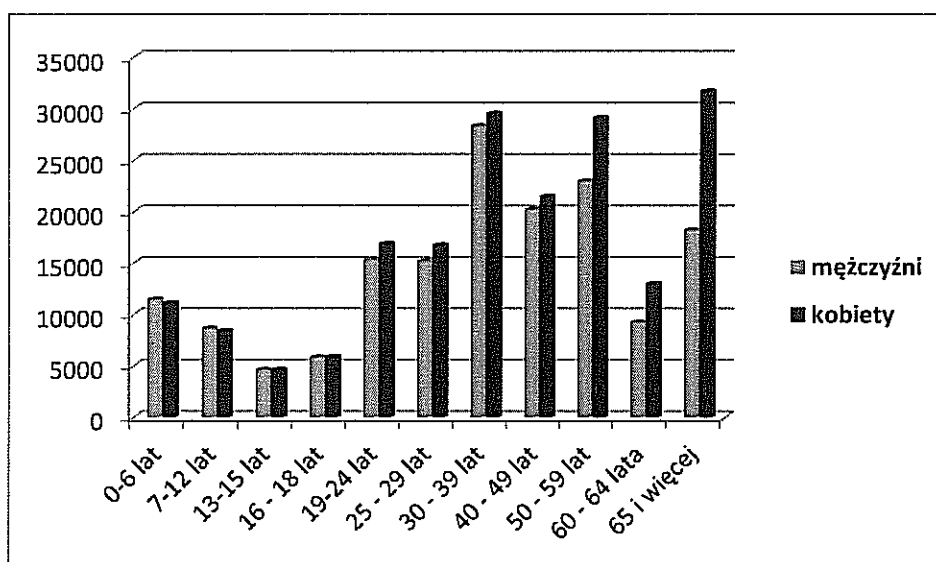
Źródło: Opracowanie własne MOPR na podstawie danych Urzędu Statystycznego

Dane przedstawione na Wykresie 3 obrazują, jak kształtuje się różnica pomiędzy liczbą mężczyzn i kobiet w poszczególnych grupach wiekowych. Analizując poniższy wykres należy stwierdzić, że tylko w grupach wiekowych od 0 do 18 lat występuje niewielka przewaga liczby mężczyzn nad liczbą kobiet. W pozostałych grupach liczba kobiet jest

większa. Różnica ta nasila się zwłaszcza w grupach 50-59 lat, 60-64 lata, 65 i więcej lat, a więc wśród osób tuż przed emeryturą, jak i w wieku emerytalnym. Wśród osób w wieku po zakończeniu aktywności zawodowej dominują kobiety – stanowią one 71% (44 675 osób) w wieku emerytalnym, zaś mężczyźni stanowią 29% (18 233 osoby) ogółu mieszkańców Miasta Lublin. Tak duża dysproporcja pomiędzy liczbą mężczyzn i kobiet w wieku emerytalnym daje wyraźny sygnał dla podmiotów organizujących wsparcie dla osób starszych o konieczności zwiększenia oferty skierowanej do kobiet.

Wykres 3

Mieszkańcy Miasta Lublin z podziałem na grupy wiekowe i płeć w 2010 roku

POMOC ŚRODOWISKOWA

Priorytetowym celem pomocy społecznej jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych oraz doprowadzenie do ich życiowej samodzielności i integracji ze środowiskiem. Działania w ramach pomocy środowiskowej koncentrują się przede wszystkim na diagnozowaniu problemów społecznych oraz rozpoznawaniu i planowaniu adekwatnych form zaspokojenia potrzeb mieszkańców miasta Lublin pozostających w trudnej sytuacji życiowej. Udzielanie wsparcia na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym odbywa się w formie wypłaty świadczeń finansowych, wsparcia usługowego oraz pracy socjalnej ukierunkowanej na odzyskanie zdolności do pełnienia ról społecznych i samodzielnego funkcjonowania w środowisku.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2011 roku, w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej zatrudnionych było **1337 osób**. Najwyższy stan zatrudnienia notuje się w Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie - 459 osób, w Domach Pomocy Społecznej – 451 osób, placówkach opiekuńczo-wychowawczych - 243 osoby, a w ośrodkach wsparcia 234 osoby.

Tabela 1 - Zatrudnienie w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej na terenie miasta Lublin w 2011 roku²

	Liczba pracowników	% w stosunku do ogółu
MIEJSKI OŚRODEK POMOCY RODZINIE	459	32,90
w tym pracownicy Pionu Świadczeń Socjalnych	58	4,16
DOMY POMOCY SPOŁECZNEJ	451	32,33
PLACÓWKI OPIEKUŃCZO – WYCHOWAWCZE	243	17,42
OŚRODKI ADOPCYJNO – OPIEKUŃCZE	8	0,57
OŚRODKI WSPARCIA	234	16,77

Na terenie miasta Lublin funkcjonuje 5 Filii, które swoim zasięgiem obejmują wszystkie dzielnice Lublina. W strukturach Filii MOPR w roku 2011 funkcjonuje ogółem 21 Sekcji Pracy Socjalnej, których pracownicy zajmują się pracą socjalną z klientem bezpośrednio w jego środowisku.). Stan zatrudnienia w 2011 roku wynosił 209 pracowników

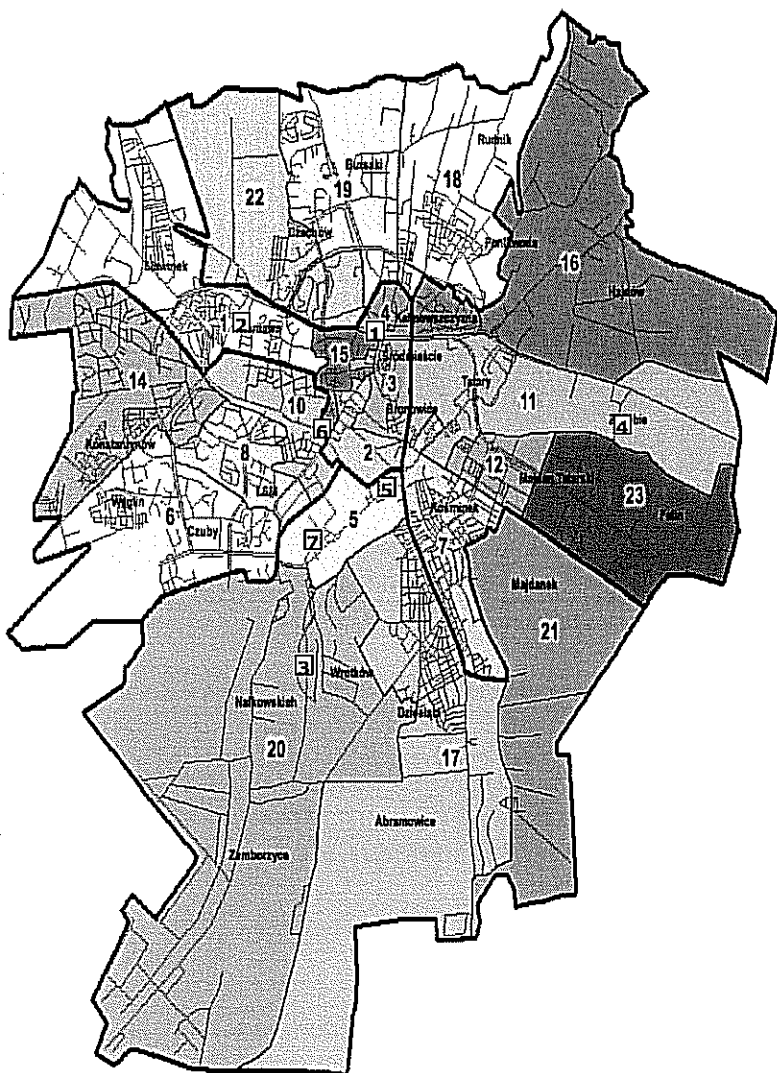
² Dane na podstawie sprawozdania MPiPS - 03 za 2011 rok.

socjalnych, co stanowi 44,47 % ogółu pracowników jednostki, w tym w sekcjach pracy socjalnej (w terenie) 181 pracowników socjalnych. Zgodnie z zapisem ustawowym (art.110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej) spełniony został wskaźnik zatrudnienia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny na 2 tys. mieszkańców. Jak wskazuje sytuacja demograficzna w roku 2012 nie będzie konieczne zwiększenie zatrudnienia w tym obszarze.

W ramach pomocy środowiskowej podopieczni mogą również korzystać z pomocy ośrodków wsparcia funkcjonujących w strukturach MOPR:

- Dziennego Ośrodka Wsparcia dla Bezdomnych przy ul. Młyńskiej 18,
- Centrum Aktywności i Rozwoju Seniora, ul. Nałkowskich 114,
- Centrum Aktywności Środowiskowej, przy ul. Antoniny Grygowej 4 B
- Centrum Interwencji Kryzysowej przy ul. Probostwo 6A

System pomocy środowiskowej w 2011 roku, na terenie miasta Lublin

Filia Nr 1 - ul.

Lubartowska 6-8

- Sekcja Pracy Socjalnej Nr 1 - Głowackiego 35
- Sekcja Pracy Socjalnej Nr 2 - Narutowicza 74
- Sekcja Pracy Socjalnej Nr 3 - Jezulcka 4
- Sekcja Pracy Socjalnej Nr 4 - Lubartowska 59/2
- Sekcja Pracy Socjalnej Nr 15 - Choplna 11/4

Filia Nr 2 - ul. Kresowa

- Sekcja Pracy Socjalnej Nr 7 - Startowa 11
- Sekcja Pracy Socjalnej Nr 11 - Montażowa 16
- Sekcja Pracy Socjalnej Nr 12 - Startowa 11
- Sekcja Pracy Socjalnej Nr 16 - Towarowa 19
- Sekcja Pracy Socjalnej Nr 23 - Jaglelly 16

Filia Nr 3 - ul. Mieszka I - 4

- Sekcja Pracy Socjalnej Nr 6 - Jutrzenki 6
- Sekcja Pracy Socjalnej Nr 8 - Mieszka I - 4
- Sekcja Pracy Socjalnej Nr 10 - Głęboka 11
- Sekcja Pracy Socjalnej Nr 14 - Zana 14

Filia Nr 4 - al.

Kompozytorów Polskich 8

- Sekcja Pracy Socjalnej Nr 18 - Koryznowej 2c
- Sekcja Pracy Socjalnej Nr 19 - Kompozytorów Polskich 8
- Sekcja Pracy Socjalnej Nr 22 - Paganiniego 12

Filia Nr 5 - ul.

Nałkowskich 114

- Sekcja Pracy Socjalnej Nr 5 - Plekarska 27
- Sekcja Pracy Socjalnej Nr 17 - Róży Wiatrów 1
- Sekcja Pracy Socjalnej Nr 20 - Nałkowskich 114
- Sekcja Pracy Socjalnej Nr 21 - Zdrowa 14

- 1 Centrum Interwencji Kryzysowej, ul. Probostwo 6A
- 2 Specjalistyczna Poradnia dla Rodzin, ul. Popieluszki 28E
- 3 Centrum Aktywizacji i Rozwoju Seniorów, ul. Nałkowskich 114
- 4 Centrum Aktywności Środowiskowej, ul. Grygowej 4B
- 5 Dzienny Ośrodek Wsparcia dla Bezdomnych, ul. Młyńska 18
- 6 Świetlica socjoterapeutyczna, ul. Głęboka 11
- 7 Świetlica socjoterapeutyczna nr 2, ul. Plekarska 27

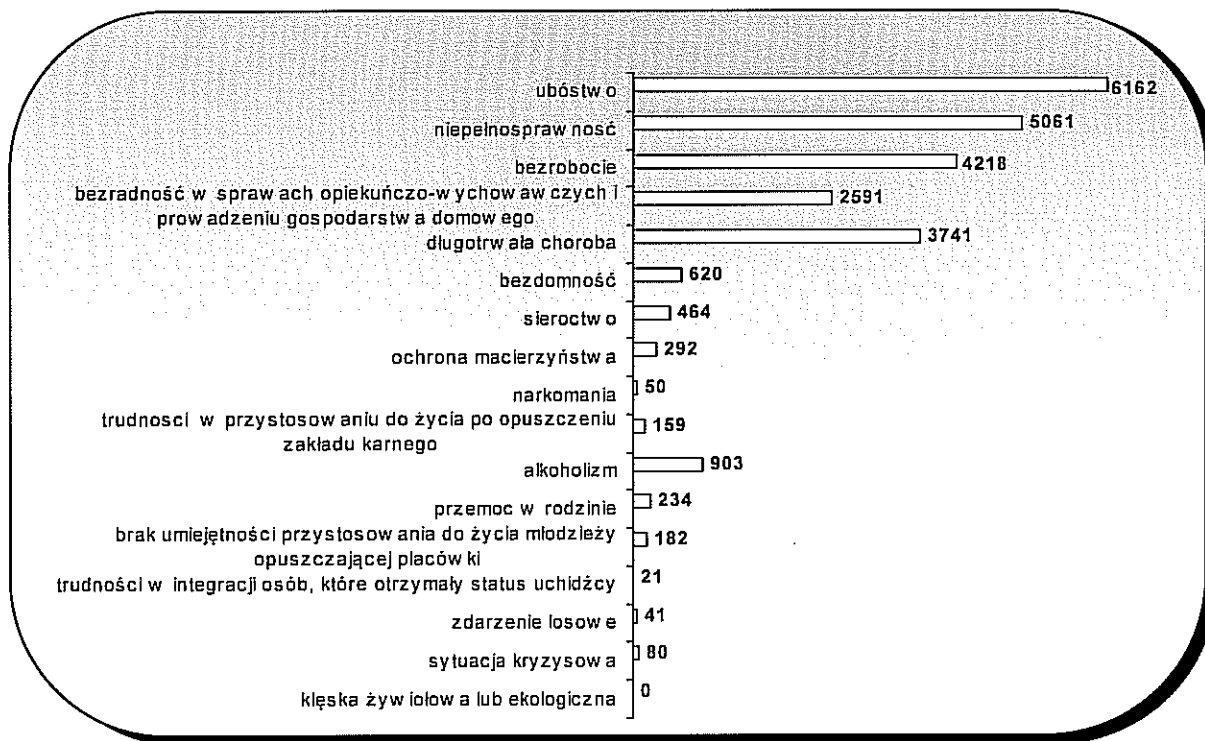

DANE O KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY SPOŁECZNEJ

Z pomocy społecznej realizowanej przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w 2011 roku skorzystało ogółem **12 060 rodzin**. W odniesieniu do 2010 roku liczba rodzin spadła o 115 rodzin. Ponad połowę rodzin (57%) korzystających z pomocy środowiskowej w 2011 roku tworzą osoby prowadzące jednoosobowe gospodarstwa domowe – **6 930 osób**. **3 824** to rodziny wychowujące dzieci. Łącznie wsparciem objętych zostało 23 558 osób. Oznacza to, iż pomocą społeczną objętych jest 6,82% mieszkańców miasta.

Główne powody korzystania z pomocy MOPR w 2011 roku przedstawia poniższy wykres. Należy zaznaczyć, że niejednokrotnie wymienione problemy współlistnieją przy jednym dominującym lub są jego konsekwencją.

Wykres 1 - Powody przyznania pomocy przez MOPR w 2011 roku.

Najczęstszym powodem korzystania ze świadczeń pomocy społecznej realizowanych przez MOPR jest ubóstwo. Pomoc z tego tytułu otrzymało 6 162 rodziny (liczące 11 606 osób). Mimo, iż w liczba rodzin w odniesieniu do roku 2010 pozostaje na zbliżonym poziomie a w stosunku do roku 2009 zmniejszyła się o 269 osób na szczególną uwagę

zasługuje bardzo wysoki odsetek (27,82%) osób długotrwale korzystających³ z pomocy. Drugim znaczącym problemem jest niepełnosprawność dotykająca 5 061 rodzin. Trzecim najczęstszym powodem przyznania pomocy jest bezrobocie, które stało się powodem do korzystania z pomocy dla 4 218 rodziny. We wskazanych rodzinach przyznano decyzją świadczenia 9 487 osób. Stanowi to, aż 58,9% wszystkich osób zarejestrowanych jako bezrobotne.

Na kolejnych miejscach notuje się problemy długotrwałej lub ciężkiej choroby, które dotyczą 3 741 rodzin oraz bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego w 2 591 rodzinach.

Pomimo nieznacznego spadku w odniesieniu do roku ubiegłego nadal znaczącym problemem jest niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba.

Częstym powodem korzystania z pomocy społecznej jest bezdomność. Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie wyniosła w 2011 roku 486 osób. Jak wskazują dane ich liczba powoli ale stale wzrasta. (rok 2010 do 2009 o 7%, rok 2011 do 2010 o 3,4%). Bezdomność jest zazwyczaj problemem wieloaspektowym, współistnieje z innymi problemami takimi jak uzależnienie od alkoholu i narkotyków, bezrobocie, choroba psychiczna, z problemami w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego, z brakiem możliwości zamieszkania po opuszczeniu placówki opiekuńczo - wychowawczej. Ze względu na dużą mobilność osób bezdomnych, niechęć do korzystania z pomocy dokładne oszacowanie ich liczby jest poważnie utrudnione. Niemniej, jak wskazują ustalenia z ośrodkami wsparcia i filiami Ośrodka, liczba wszystkich zdiagnozowanych osób bezdomnych może sięgać przeszło 970 osób⁴.

Warto zwrócić również uwagę na rozmiar zjawiska alkoholizmu. W skali wszystkich rodzin korzystających z pomocy MOPR rodziny, w których zdiagnozowano uzależnienie od alkoholu stanowią 7,5 % ogółu. Niemniej w ocenie pracowników socjalnych z problemem alkoholowym boryka się 10,22 % rodzin korzystających ze wsparcia pomocy społecznej. Obserwowana jest tendencja wzrostu liczby osób ryzykownie spożywających alkohol i pijących szkodliwie. Nasilenie problemów alkoholowych potwierdzają dane z ostatnich lat.

---

³ gdy w ciągu ostatnich 36 miesięcy osoba korzystała ze świadczeń pomocy społecznej w sumie przez co najmniej 18 miesięcy. Chodzi tu również o osoby, które korzystały z takiej pomocy np. dwa razy po 9 miesięcy z przerwą pomiędzy tymi okresami.

⁴ Na podstawie sprawozdania jednorazowego DPS-IV-19.

W roku 2009 alkoholizm zdiagnozowano w 802 rodzinach, w 2010 w 843 (wzrost o ponad 5%), a w roku 2011 w 903 rodzinach (wzrost o ponad 7%).

ŚWIADCZENIA W RAMACH USTAWY O POMOCY SPOŁECZNEJ

W 2011 roku świadczenia pieniężne przyznano decyzją **13 599 osobom** (9 940 rodzin liczących ogółem 19 540 osób). Jest to 309 osób mniej niż w roku 2010 roku.

Zdecydowanie największa liczba osób korzystała z zasiłków celowych i specjalnych celowych – tę formę pomocy przyznano 6 471 osobom. Z zasiłków jednorazowych skorzystało ogółem 47,60 % odbiorców pomocy finansowej. Świadczenia te przyznawane były z przeznaczeniem na: zakup odzieży, obuwia, żywności, leczenie, uregulowanie zaległości opłat eksploatacyjnych, pomoc w formie opału. W analizowanym okresie 3 lat nie zaobserwowano jednoznacznej tendencji, w 2010 roku nastąpił wzrost liczby świadczeniobiorców o 0,56 %, a w 2011 roku spadek o 5,26 % w stosunku do roku poprzedniego. Odwrotną tendencję zaobserwowano analizując średnią wartość świadczeń na osobę, która wyniosła w 2009 roku 907,00 zł, w 2010 roku 862,17 zł, a w 2011 roku 928,98 zł. Fakt wzrostu wydatków za zasiłki celowe o 2,09% w stosunku do roku 2010, przy jednoczesnym spadku liczby świadczeniobiorców tzn. wypłata świadczeń o wyższej wartości wynika z wzrostu cen opału, oraz innych kosztów utrzymania mieszkania.

Kolejną co do wielkości grupą odbiorców pomocy finansowej (35,20%) są osoby objęte pomocą w postaci posiłku. Analizując okres ostatnich 3 lat zauważalny jest stopniowy wzrost zarówno świadczeniobiorców (5,51 % w 2010 roku, 0,08 % w 2011 roku) jak i kwoty świadczeń (4,28 % w 2010 roku, 0,94 % w 2011 roku), oraz średniej wysokości świadczenia (1,09 % w 2010 roku, 1,01 % w 2011 roku). W pierwszym kwartale 2012 roku średnia wysokość świadczenia wyniosła 6,04 zł co stanowi wzrost o 1,16% w stosunku do roku poprzedniego, fakt ten wynika ze wzrostu cen obiadów szkolnych i barowych.

Kolejną, trzecią co do wielkości grupą odbiorców pomocy finansowej (26,60%) są świadczeniobiorcy zasiłków okresowych. W analizowanym okresie ostatnich 3 lat nie zaobserwowano jednoznacznej tendencji, w 2010 roku nastąpił wzrost liczby świadczeniobiorców o 10,23 %, a w 2011 roku spadek o 5,26 % w stosunku do roku poprzedniego. Podobna tendencja występuje w przypadku liczby świadczeń (w 2010 roku nastąpił wzrost o 10,23 %, a w 2011 roku spadek o 7,96 % w stosunku do roku poprzedniego) oraz kwoty świadczeń (w 2010 roku nastąpił wzrost o 12,03 %, a w 2011 roku spadek o 9,58 % w stosunku do roku poprzedniego). Średnia wysokość zasiłku okresowego wyniosła w

2009- 224,43 zł, 2010- 232,62 zł, a w 2011- 228,51zł, co jest zgodne z zaobserwowaną tendencją analizy osób, liczby oraz kwoty świadczeń. Na przestrzeni analizowanego okresu zauważalny jest stały spadek o 0,1 przeciętnego okresu otrzymywania świadczenia przez rodzinę (lub osobę), który wyniósł w 2011 roku 5,2 miesiąca w roku.

Zasiłek stały w 2011 roku pobierało 16% świadczeniobiorców, którym udzielono pomocy finansowej. Na przestrzeni lat 2009-2011 liczba osób otrzymujących zasiłek stały utrzymywała się na podobnym poziomie. W 2010 roku odnotowano nieznaczny wzrost o 1,46%, a w 2011 spadek o 2,2 % liczby świadczeniobiorców zasiłków stałych w stosunku do roku poprzedniego. Obecnie liczba ta wynosi 2181 osób, przy czym 1920 osób w tej grupie to osoby samotnie gospodarujące. Każdy ze świadczeniobiorców otrzymywał to świadczenie przeciętnie przez 10 miesięcy w roku. Zaobserwowano na przestrzeni lat 2009-2011 wzrost średniej wysokości miesięcznego zasiłku stałego w 2010 roku o 2,04 %, a w 2011 roku o 0,76 % w stosunku do roku poprzedniego. W roku oceny średnia wysokość miesięcznego zasiłku stałego wyniosła 373,08 zł.

Piątą co do wielkości grupą odbiorców pomocy finansowej (10,9%) są świadczeniobiorcy usług pielęgnacyjnych⁵. W analizowanym okresie ostatnich 3 lat zaobserwowano stopniowy spadek liczby świadczeniobiorców (w 2010 roku nastąpił spadek o 11,64 %, a w 2011 roku spadek o 6,04 % w stosunku do roku poprzedniego). Podobną tendencję zaobserwowano w przypadku liczby świadczeń (w 2010 roku nastąpił spadek o 14,25 %, a w 2011 roku spadek o 4,45 % w stosunku do roku poprzedniego). W przypadku kwoty świadczeń adekwatnie do liczby świadczeń wystąpił w 2010 roku spadek o 15,22 % w stosunku do roku poprzedniego, a wzrost w 2011 roku o 7,2 % wynikał ze wzrostu ceny usług. Wyraźnie zaznacza się stopniowy spadek liczby osób, świadczeń i ich wartości w przypadku usług specjalistycznych oraz dla osób z zaburzeniami psychicznymi. W przypadku usług specjalistycznych odnotowano spadek liczby osób o 18,18% w roku 2010 oraz 13,89% w roku 2011. Podobna tendencja dotyczy liczby świadczeń (w 2010 roku nastąpił spadek o 21,87 %, a w 2011 roku o 22,83 % w stosunku do roku poprzedniego). Średnia roczna liczba świadczeń, która w 2009 roku wyniosła 526, w 2011 uległa zmniejszeniu do 451 godzin.

---

⁵ Ustawa o pomocy społecznej wskazuje, że pomoc w formie usług przysługuje osobom samotnym, które z powodu wieku, choroby, niepełnosprawności lub innej przyczyny wymagają pomocy innych osób, a są jej pozbawione. Usługi opiekuńcze mogą być przyznane również osobom, które wymagają pomocy innych osób, a rodzina nie może takiej pomocy zapewnić. Usługi świadczone są w mieszkaniu osoby, która potrzebuje pomocy lub w ośrodkach wsparcia takich jak środowiskowe domy samopomocy, kluby samopomocy, dzienne domy pomocy. Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem.

Nieznaczny wzrost kwoty świadczeń o 0,33% w 2011 roku wynikał ze wzrostu ceny godziny usług z 10 na 13 zł. Tendencje spadkową można zaobserwować również w przypadku usług specjalistycznych dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Odnotowano spadek liczby osób o 10,92% w roku 2010 oraz 16,04% w roku 2011. Podobna tendencja dotyczy liczby świadczeń (w 2010 roku nastąpił spadek o 6,04 %, a w 2011 roku spadek o 70,79 % w stosunku do roku poprzedniego). W związku z tak znacznym spadkiem liczby osób i świadczeń, pomimo wzrostu ceny godziny usług z 12 na 17 zł -koszt świadczeń w 2011 roku był niższy o 58,62 %. Znacznemu zmniejszeniu uległa także średnia roczna liczba świadczeń na osobę, która w 2010 roku wyniosła 1371, a w 2011 477 godzin, co stanowi 34,79 % danej roku poprzedniego. W odniesieniu do usług specjalistycznych dla osób z zaburzeniami psychicznymi należy wskazać, iż obserwowany spadek osób w roku 2011 (o 17 w odniesieniu do roku 2010), którym udzielane były usługi zdaje się być powiązany z rosnącą liczbą osób (o 27 w odniesieniu do roku 2010) objętą wsparciem środowiskowych domów samopomocy, w których to osoby mogą liczyć na szersze, kompleksowe wsparcie nakierowane na zwiększenie samodzielności życiowej i rozwijanie umiejętności w zakresie czynności dnia codziennego oraz funkcjonowania w życiu społecznym.⁶

Pomimo faktu, iż dane demograficzne wskazują na starzenie się społeczeństwa, analiza powodów przyznania pomocy wskazuje na stopniowe zmniejszanie się liczby osób, które mają problemy związane z podeszłym wiekiem (2009 r.-2185 osób, 2010 r.-2007 osób, 2011 r.-1791 osób). Podobną tendencję można zauważyć w przypadku problemu niepełnosprawności, którą odnotowano w przypadku 6 228 osób w 2009 roku, 5 838 w 2010 roku oraz 5 367 w 2011 roku. Powodem odnotowanych spadków danych dotyczących usług jest także fakt znaczącego wzrostu ceny świadczenia w 2011 roku, który spowodował rezygnację części osób wymagających tej formy pomocy lub racjonalne ograniczenie liczby świadczonych usług. Ponadto pracownicy socjalni w ramach pracy socjalnej czynili starania w kierunku zaangażowania członków rodziny w opiekę nad osobą wymagającą pomocy co również spowodowało spadek liczby osób korzystających z pomocy w postaci usług oraz liczby świadczeń.

Przedstawione zależności dotyczące usług opiekuńczych na przestrzeni lat 2009-2011 przedstawia poniższa tabela⁷

---

⁶ Szczegółowe dane dotyczące tendencji obserwowanych w środowiskowych domach samopomocy opisane zostały na str. 22 niniejszego opracowania.

⁷ Dane na podstawie sprawozdania MPIPS -03.

ROK	liczba osób	liczba świadczeń	kwota świadczeń	średnia roczna liczba św. na os	średnia wysokość świadcz.
usługi specjalistyczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi					
2009	119	154 629	1 855 548	1 299	12
2010	106	145 286	1 743 436	1 371	12
2011	89	42 437	721 429	477	17
usługi własne razem					
2009	1779	1 124 552	10 322 870	632	9,18
2010	1572	964 315	8 751 565	613	9,08
2011	1477	921 394	9 381 524	624	10,18
w tym: usługi specjalistyczne opiekuńcze					
2009	176	92 642	926 424	526	10
2010	144	72 385	723 850	503	10
2011	124	55 863	726 219	451	13

Usługi pielęgnacyjne stanowią szczególną formę świadczonej pomocy, kierowane są do osób w większości niezamożnych, w podeszłym wieku oraz borykających się z różnego rodzaju schorzeniami i jak wskazują posiadane dane są oczekiwaną formą wsparcia⁸

Dane dotyczące populacji miasta Lublin wskazują, iż osób w wieku emerytalnym stale przybywa, niepokojącym, zatem wydaje się stały spadek liczby rodzin objętych pomocą. Należy przyjąć założenie, iż taka sytuacja nie wynika z braku zapotrzebowania na oferowane usługi ale z faktu, iż bardzo niskie kryterium dochodowe znacznie ogranicza liczbę osób uprawnionych do korzystania z bezpłatnej pomocy. W momencie weryfikacji i podniesienia kryteriów dochodowych uprawniających do skorzystania z pomocy, należy liczyć się z ewentualnością wzrostu zapotrzebowania na usługi opiekuńcze.

⁸ „Usługi związane z opieką i pomocą w podstawowych czynnościach życiowych, stanowiły trzeci blok tematyczny w prowadzonych badaniach. Poziom znajomości tego rodzaju usług oraz zapotrzebowanie środowiska seniorów były bardzo wysokie. Ponad 70% badanych wykazywało chęć korzystania z tego typu usług. Największe zainteresowanie seniorów budziły usługi sprzątania, usługi pralnicze, kulinarne – gotowania i/lub dowozu posiłków oraz ogólnie definiowane usługi opiekuńcze. W tym obszarze pojawił się też wyraźny aspekt wspierania bezpośrednio osób starszych oraz wspierania rodziny w opiece i pielęgnacji seniorów.” – *Program Wsparcia i Aktywizacji Seniorów na terenie Miasta Lublin w 2012 roku (str. 30)*. Na podstawie badań ankietowych wśród mieszkańców, którzy utożsamiają się z osobą „seniora” przeprowadzonych w czerwcu 2011 roku na terenie Miasta Lublin. Badana populacja obejmowała 208 osób w wieku od 57 do 89 lat.

ZASIŁKI RODZINNE I DODATKI DO ZASIŁKÓW RODZINNYCH

W latach ujętych niniejszą oceną zaobserwować można stały spadek rodzin uprawnionych do najczęściej wypłacanego świadczenia - zasiłku rodzinnego oraz dodatków do tego zasiłku. W roku 2008 świadczenia te wypłacane były 14 845 rodzinom natomiast w roku 2011 już tylko 10 335 rodzinom. Spadek liczby rodzin (rok do roku) sięga ok. 7-9%.

Natomiast w przypadku świadczenia pielęgnacyjnego, zasiłku pielęgnacyjnego jak i świadczeń z funduszu alimentacyjnego liczba osób uprawnionych sukcesywnie wzrasta. Największy wzrost liczby osób uprawnionych oraz nakładów poniesionych na realizację Ośrodka odnotował przy świadczeniu pielęgnacyjnym. Wzrost liczby osób pobierających niniejsze świadczenie na przestrzeni ostatnich trzech lat kształtuje się na poziomie od 46 do 53% (wskaźnik wzrostu dany rok do roku poprzedniego). Wzrost wypłat świadczenia pielęgnacyjnego pociąga za sobą również znaczny wzrost liczby opłacanych składek ubezpieczenia zdrowotnego i społecznego.

W związku ze wzrostem liczby rodzin pobierających niektóre świadczenia wydatki na świadczenia corocznie nieznacznie wzrastają, jednakże wzrasta również liczba obowiązków nałożonych na Ośrodek przez ustawodawcę, (w szczególności w zakresie postępowania egzekucyjnego wobec dłużników alimentacyjnych) co generuje coraz większe koszty utrzymania. Ośrodek cały czas boryka się z problemami budżetowymi, i niezbędne jest dofinansowanie kosztów działalności ze środków własnych.

WYBRANE USŁUGI POMOCY SPOŁECZNEJ

Poradnictwo specjalistyczne udzielane jest w ramach działań podejmowanych przez pracowników socjalnych w Filiach Ośrodka oraz w Centrum Interwencji Kryzysowej oraz Specjalistycznej Poradni dla Rodzin. Obserwowany jest wzrost zapotrzebowania na świadczenie pomocy w tej formie. W roku 2011 poradnictwem objęto 2874 rodziny a więc o 888 rodzin więcej niż w roku 2010. Szczególną rolę odgrywa **Centrum Interwencji Kryzysowej** która jest placówką wsparcia o zasięgu lokalnym powołaną do realizacji zadań określonych ustawą o pomocy społecznej, tj. zapewnienie kompleksowej pomocy osobom i rodzinom doświadczającym przemocy domowej oraz znajdującym się w sytuacjach kryzysowych. Zadania realizuje poprzez udzielanie pomocy specjalistycznej indywidualnej, grupowej, rodzinnej. Ponadto zapewnia doraźne całodobowe schronienie dla rodzin znajdujących się w sytuacjach kryzysowych, w tym w szczególności w przypadkach ostrych konfliktów rodzinnych, zagrażających ich bezpieczeństwu, zdrowiu bądź życiu poprzez

umieszczanie w mieszkaniu interwencyjnym. Do zadań CIK należy także budowanie gminnego systemu pomocy osobom doznającym przemocy, opierającego się na współdziałaniu służb i instytucji. Należy również zwrócić uwagę na działalność prowadzoną w zakresie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. W ramach prowadzonej działalności w tym obszarze CIK podejmuje działania mające na celu zwiększenie dostępności do pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych od alkoholu. Pomoc psychospołeczna i prawna a w szczególności ochrona przed przemocą w rodzinie, udzielana była rodzinom, w których występują problemy alkoholowe. Kwota dofinansowania z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w roku 2011 wyniosła 650 000 zł, formy udzielonej pomocy w ramach w/w programu przedstawia poniższa tabela:

Źródło finansowania	Pomoc w kontakcie bezpośrednim udzielona w 2011 roku				Liczba osób/ porad udzielonych w kontakcie niebezpośrednim w 2011 roku
	Liczba osób/ porad/ sesji	Porady prawne	Pomoc psychologiczno - terapeutyczna	Pomoc towarzysząca: poradnictwo socjalne, działania interwencyjne	
GPPiRPA	2992	567	2425	365	5321

Zważywszy na fakt nasilającego się zjawiska problemów alkoholowych⁹ wśród klientów pomocy społecznej dalszy rozwój działań w tym zakresie wydaje się uzasadniony.

W roku 2011r. w Centrum Interwencji Kryzysowej udzielono ogółem **10 661** porad, w tym: 4 968 porad w kontakcie bezpośrednim, 483 konsultacji telefonicznych, 58 internetowych oraz przez całodobowy telefon zaufania – 5 321.

Działania podejmowanych w CIK mają często charakter interwencyjny i doraźny natomiast osoby i rodziny wymagające długotrwałego wsparcia w zakresie rozwiązywania problemów opiekuńczo wychowawczych, często powiązanych z problemami przemocy w rodzinie czy też problemem alkoholowym członka rodziny realizowane są w **Specjalistycznej Poradni dla Rodzin.**¹⁰

⁹ Dane dotyczące obserwowanych tendencji opisano na stronie 9.

¹⁰ Jest jednostką specjalistycznego poradnictwa pomocy społecznej funkcjonującą w strukturach Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie, udziela **bezpłatnej pomocy** osobom i rodzinom z terenu miasta Lublina zgłaszającym się z własnej inicjatywy lub kierowanym przez inne placówki lub instytucje.

Z pomocy Specjalistycznej Poradni dla Rodzin skorzystało w roku ubiegłym 588 rodzin. W 2011 roku w Specjalistycznej Poradni Rodzin zaplanowano 4 326 sesji terapeutycznych, z czego przeprowadzono 3 847 sesji terapeutycznych, w tym 3 396 sesji psychologicznych i 451 sesji pedagogicznych. Działania terapeutyczne realizowane były w formie terapii rodzinnej – 198, terapii małżeńskiej – 84 osoby, terapii indywidualnej – 267 osób, terapii pedagogicznej – 48 osób.

W ramach działań Poradni przeprowadzono szereg spotkań psychoprofilaktycznych skierowanych do m.in. dla rodzin utworzonych przez byłych wychowanków, trening umiejętności wychowawczych dla rodzin, dla rodzin zastępczych, dla małżeństw (umiejętności komunikacyjne). Ponadto prowadzone były działania informacyjno – szkoleniowe.

Pomocą w formie pracy socjalnej objęto przeszło 23,5 tysiąca osób (z 12 060 rodzin korzystających z pomocy środowiskowej, a także pełniących funkcję rodzin zastępczych, wychowanków rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo – wychowawczych, repatriantów i cudzoziemców). Ponadto wyłącznie pracą socjalną objęto 1913 rodzin. Objęto zatem pomocą w tej formie wszystkie rodziny korzystające z pomocy. Praca socjalna stanowi jedno z najważniejszych narzędzi pracy z klientami, szczególnie ważne wydaje się zatem aby jej jakość i skuteczność była na najwyższym poziomie. Istotne jest zatem dalsze szkolenie i doskonalenie umiejętności pracowników socjalnych.

RODZINY ZASTĘPCZE

W 2011 roku na terenie Miasta Lublin funkcjonowało **408** rodzin zastępczych w których umieszczono **548** dzieci, na podstawie postanowień sądów opiekuńczych.

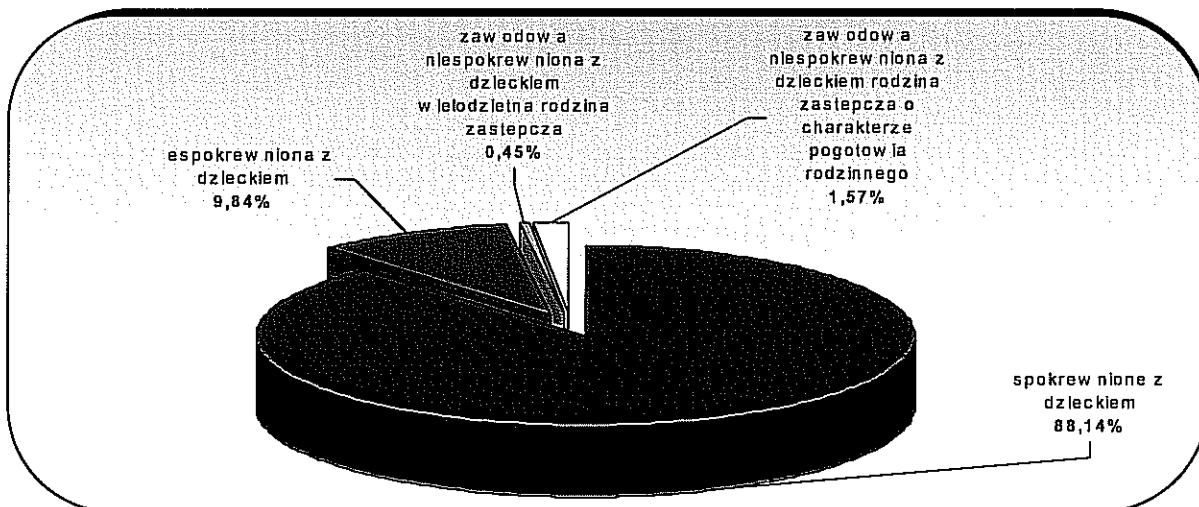
Dominującą grupą rodzin zastępczych były rodziny spokrewnione z dzieckiem. Najczęściej stanowią je dziadkowie, starsze rodzeństwo i inni krewni. W 2011 r. na terenie Miasta Lublin funkcjonowało **360** spokrewnionych rodzin zastępczych, w których przebywało **448** dzieci, **40** rodzin niespokrewnionych z dzieckiem wychowujących 52 dzieci oraz **9** zawodowych rodzin zastępczych, w których przebywało 48 dzieci.

W 2011 roku 18 lat ukończyło 60 wychowanków rodzin zastępczych, z czego 36 pozostało w rodzinie, a 24 ją opuściło.

W okresie 2011 r. w rodzinach zastępczych przebywało dzieci 58 z orzeczoną niepełnosprawnością oraz 95, dzieci w wieku do 6 roku życia.

Łączny koszt świadczeń dla rodzin zastępczych zamknął się w kwocie 4 312 057,27zł i był wyższy o 205 261,45 zł od kosztu świadczeń w 2010 roku.

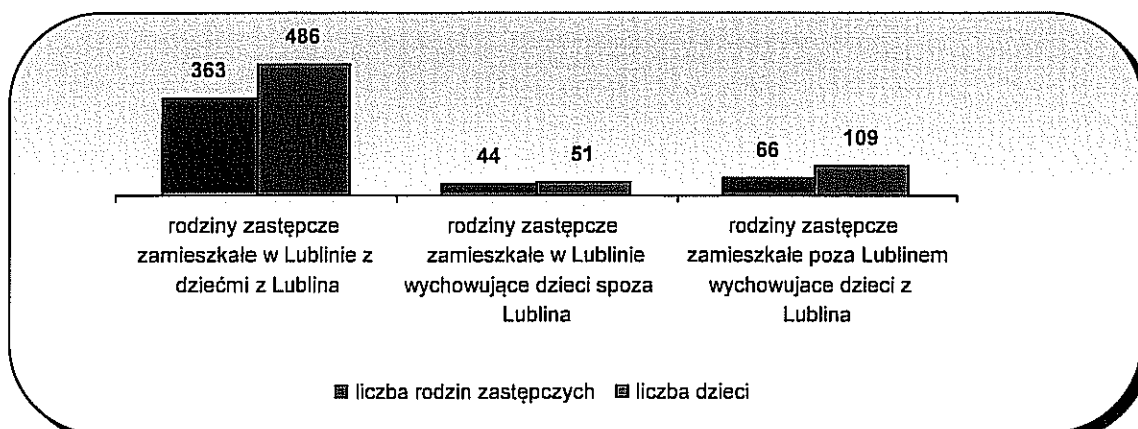
Liczba rodzin zastępczych z uwzględnieniem stopnia pokrewieństwa wobec dziecka

W 66 rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów przebywało 109 dzieci z Lublina, w tym jedno dziecko cudzoziemskie, za które Miasto Lublin ponosi wydatki zgodnie z zawartym porozumieniem. W 2011 r. wysokość wydatków na ten cel stanowiła kwota 993 548,79zł oraz 13 834,80 dotacja na utrzymanie dziecka cudzoziemskiego. Zawartych zostało 48 porozumień w sprawie umieszczenia dzieci w rodzinach zastępczych i wysokości wydatków na ich utrzymanie.

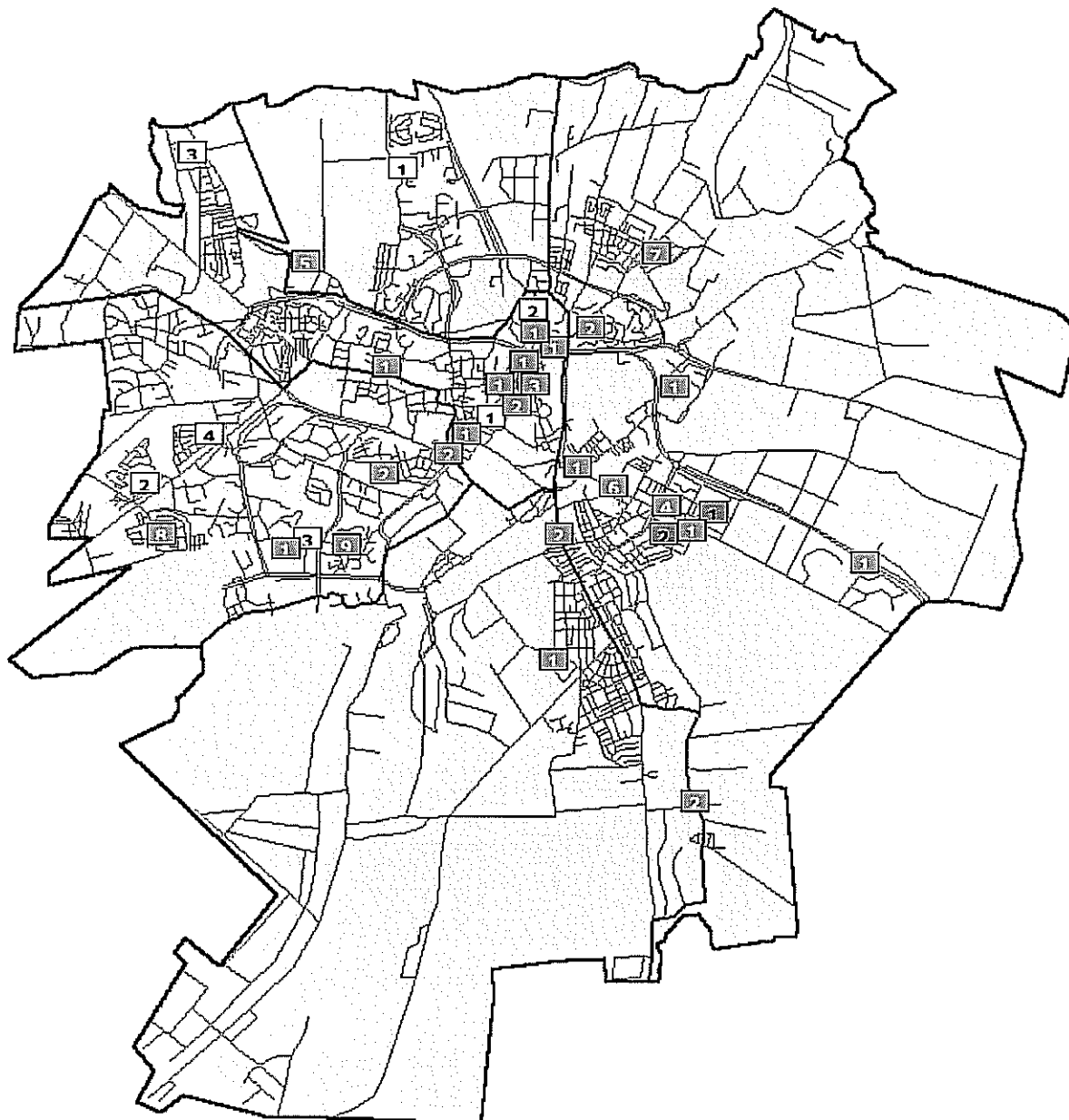
Łącznie Miasto Lublin ponosi wydatki na utrzymanie 646 dzieci umieszczonych w 468 rodzinach zastępczych. Wydatki te w 2011 roku wyniosły 5 323 523,08 zł (łącznie dzieci lubelskie mieszkające w Lublinie i poza powiatem, za które M. Lublin ponosi wydatki) z tego kwota 445 359,42 zł (44 rodzin, w których przebywało 51 dzieci) została Miastu Lublin zrefundowana przez inne powiaty, a kwota w wysokości 17 917,02 zł na utrzymanie dzieci cudzoziemskich pochodziła z dotacji celowej z budżetu państwa. Tak ustalone łączne wydatki Miasta Lublin wyniosły w 2011 r. 4 860 246,64 zł.

Liczba rodzin zastępczych oraz umieszczonych w nich dzieci z uwzględnieniem pochodzenia dziecka

INSTYTUCJE POMOCY SPOŁECZNEJ

Placówki opiekuńczo - wychowawcze na terenie Miasta Lublin

Placówki całodobowe rodzinne

- 1** Rodzinny Dom Dziecka,
ul. Harnasie 3/26-27
- 2** Rodzinny Dom im. Serca Jezusa,
ul. Judyma 47
- 3** Rodzinny Dom im. św. Dominika,
ul. Kąkolowa 7

Placówki całodobowe socjalizacyjne

- 6** Świetlica Opiek. - Wych. przy Parafii Św. Maksymiliana, adres ul. Dr. Męcz. Majdanka 27
- 7** Świetlica Opiek. - Wych. przy Parafii p.w. św. Antoniego Padewskiego, ul. Kasztanowa 1
- 8** Świetlica Opiek. - Wych. przy Parafii p.w. Sw. Urszuli Ledóchowskiej, ul. Wielkopolska 51
- 9** Świetlica Opiek. - Wych. przy Parafii Św. Rodziny, ul. Radości 13

- 1 Dom Dziecka im. Ewy Szelburg-Zarembiny, ul. Narutowicza 32
- 2 Dom Dziecka im. Janusza Korczaka, ul. Sieroca 15
- 3 Dom Młodzieży SOS, ul. Jutrzenki 1
- 4 Dom im. Matki Weroniki, ul. Romanowskiego 6

Placówki całodobowe wielofunkcyjne

- 1 Placówka Wielofunkcyjna "Pogodny Dom", ul. Pogodna 31
- 2 Pogotowie Opiekuńcze, ul. Kosmonautów 51

- 1 Zespół ds. pieczy zastępczej i asysty rodzinnej; ul. Poniatowskiego 4

Placówki wsparcia dziennego opiekuńcze - niepubliczne

- 1 Dom św. Józefa dla Dzieci i Młodzieży. Ogn. Wych., ul. Słowikowskiego 1a
- 2 Salezjańska Świetlica Środ. im. św. Dominika Savio, ul. Kalinowszczyzna 3
- 3 Świetlica Opiek.- Wych. przy Parafii Archikatedralnej, ul. Królewska 10
- 4 Klub Młodzieżowy, ul. Łabędzia 15, 20-335
- 5 Świetlica św. Brata Alberta, ul. Willowa 15

10 Świetlica Opiek. - Wych. przy Parafii Św. Michała Archanioła, ul. Fabryczna 19

11 Świetlica Opiekuńczo - Wychowawcza "Promyk", ul. Odlewnicza 11a

12 Ośrodek Młodzieżowy Nr 1, ul. Jezuicka 17/2

13 Ośrodek Młodzieżowy Nr 2, ul. ks. M. Słowikowskiego 1

14 Świetlica Opiek. - Wych. Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży, ul. Krakowskie Przedmieście 1

15 Świetlica Integracyjna "Razem", ul. Doświadczalna 46

16 Placówka Wsparcia Dziennego "Jutrzenka", ul. Jutrzenki 1

17 Świetlica Opiekuńczo - Wychowawcza "Sokolik", ul. Łabędzia 2

18 Świetlica "con amore", ul. Róży Wiatrów 9

19 Środowiskowe Ognisko Wychowawcze, ul. Narutowicza 54

20 Placówka Opiekuńczo - Wychowawcza "Misericordia", ul. Głuska 138

21 Placówka Wsparcia Dziennego "CIUCHCIA", ul. Kunickiego 35

Placówki wsparcia dziennego specjalistyczne - niepubliczne

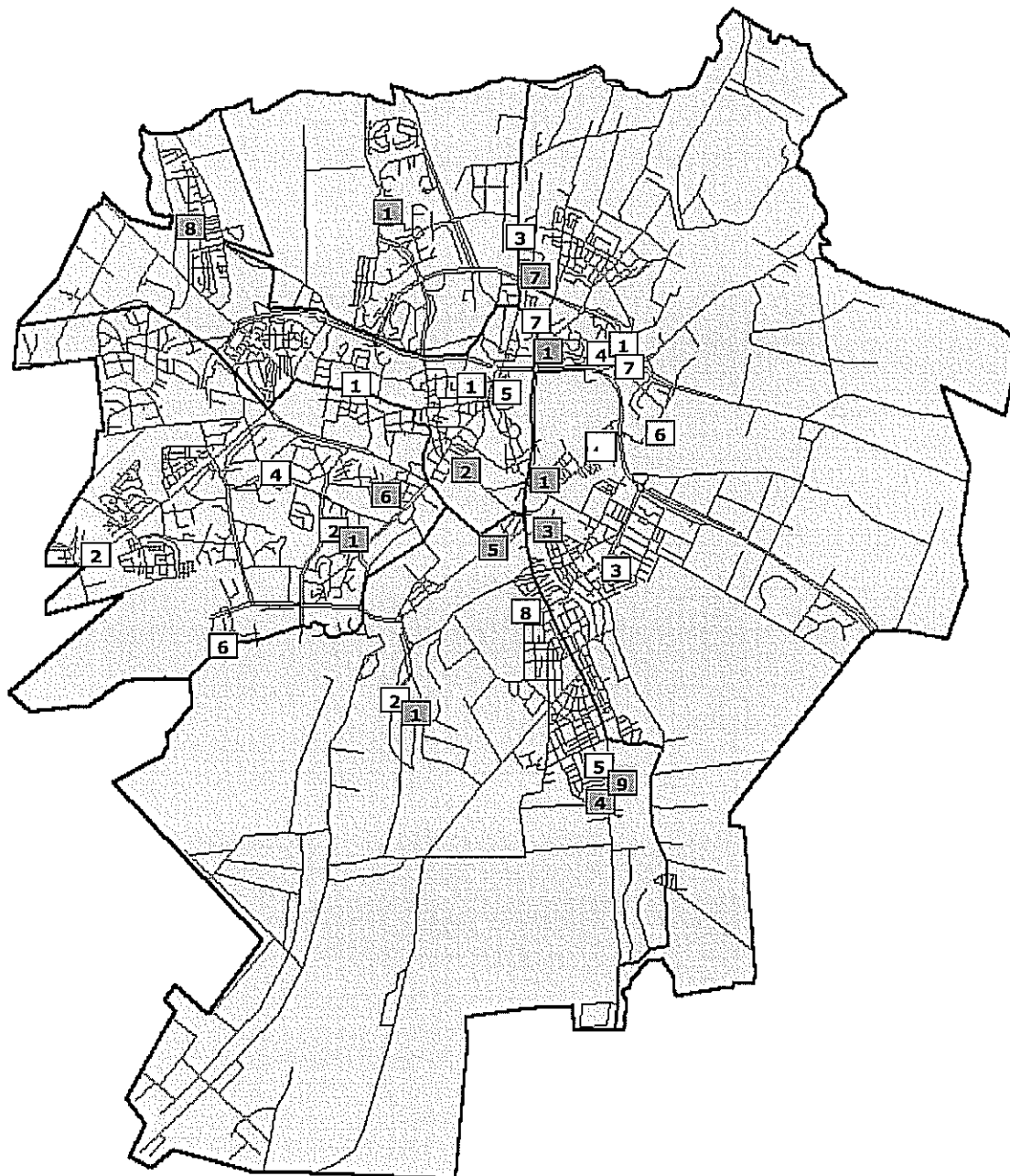
22 Specjalistyczny Ośrodek Opiek. - Wych. "Domostwo Amigoniańskie", ul. Jaworowskiego 12

23 Ośrodek Terapeutyczny, ul. Narutowicza 74a

24 "AGAPE CLUB", ul. Bernardyńska 5

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie sprawuje nadzór nad 33 placówkami, w tym 9 placówkami opiekuńczo-wychowawczymi całodobowymi i 24 placówkami opiekuńczo-wychowawczymi wsparcia dziennego. Z 9 placówek całodobowych 5 prowadzonych jest przez Miasto Lublin. W placówkach całodobowych Miasto zabezpiecza 261 miejsc, w tym 201 miejsc w placówkach publicznych. Z pobytu we wszystkich typach placówek skorzystało 1 450 dzieci, w tym 424 z pobytu w placówkach całodobowych.

Domy Pomocy Społecznej i Ośrodki Wsparcia na terenie miasta Lublin

Domy Pomocy Społecznej

- 1** DPS im. Matki Teresy z Kalkuty w Lublinie, ul. Głowackiego 26
- 2** DPS "Betania" w Lublinie,

Ośrodki wsparcia dla osób bezdomnych

- 1** Schronisko dla bezdomnych kobiet, ul. Bronowicka 3a
Całoroczna noclegownia dla bezdomnych kobiet, ul. Bronowicka 3a

<p>Al. Kraśnicka 223</p> <p>3 DPS dla Osób Niepełnosprawnych Fizycznie w Lublinie, ul. Kosmonautów 78</p> <p>4 DPS "Kalina" w Lublinie, ul. Kalinowszczyzna 84</p> <p>5 DPS im. Wiktorii Michelisowej w Lublinie, ul. Archidiakońska 7</p> <p>6 DPS im. Błogosławionego Jana Pawła II, ul. Ametystowa 22</p> <p>7 Prawosławny DPS Diecezji Lubelsko - Chełmskiej, ul. Dolińskiego 1</p> <p>Środowiskowe domy samopomocy</p> <p>1 ŚDS "Kalina", ul. Kalinowszczyzna 84</p> <p>2 ŚDS, ul. Nałkowskich 78</p> <p>3 ŚDS "Absolwent", ul. Spółdzielczości Pracy 65</p> <p>4 ŚDS "Roztocze", ul. Wallenroda 2a</p> <p>5 ŚDS "Misericordia", ul. Abramowicka 2</p> <p>6 ŚDS "Serce", ul. Gospodarcza 32</p> <p>7 ŚDS "Mefazja", ul. Towarowa 19</p> <p>8 ŚDS "Akademia Artystyczna", ul. Wyścigowa 31</p> <p>Dzienne domy pomocy</p> <p>1 Dzienny Dom Pomocy Społecznej Nr 1, ul. Niecała 16 (w Zespole Ośrodków Wsparcia)</p> <p>2 Dzienny Dom Pomocy Społecznej nr 2, ul. Pozytywistów 16 (w Zespole Ośrodków Wsparcia)</p>	<p>Ośrodek wsparcia dla samotnych matek, ul. Bronowicka 3</p> <p>2 Ośrodek Wsparcia dla Osób Bezdomnych, ul. Dolna Panny Marii 32 Sezonowe miejsca interwencyjne</p> <p>3 Schronisko dla bezdomnych mężczyzn, ul. Garbarska 17 Sezonowe miejsca interwencyjne</p> <p>4 Sezonowa noclegownia dla bezdomnych mężczyzn, ul. Abramowicza 2F</p> <p>5 Całoroczna noclegownia dla bezdomnych mężczyzn, ul. Młyńska 8</p> <p>6 Ośrodek wsparcia dla samotnych matek i kobiet w ciąży, ul. Chmielewskiego 9</p> <p>Inne ośrodki wsparcia</p> <p>7 Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie, ul. Bazylianówka 44</p> <p>8 Ośrodek Wsparcia Dom Dzieci Benjamin, ul. Zbożowa 22a</p> <p>9 Klub Samopomocy "Misericordia", ul. Abramowicka 2</p> <p>10 Klub Samopomocy "Przystań", ul. Nałkowskich 78</p> <p>11 Klub Samopomocy "Galeria", ul. Pozytywistów 16</p> <p>12 Centrum Usług Socjalnych, ul. Lwowska 28 (w Zespole Ośrodków Wsparcia)</p> <p>13 Dzienny Ośrodek Adaptacyjny, ul. Poturzyńska 1 (w Zespole Ośrodków Wsparcia)</p> <p>14 Ośrodek wsparcia dla Seniorów ul. Młyńska 2</p>
---	---

Domy pomocy społecznej.

Domy pomocy społecznej działające na Terenia Miasta Lublin oferują łącznie 606 miejsc, z których w 2011 roku skorzystało 759 osób. Średni okres oczekiwania na miejsce w domu pomocy społecznej wynosił około sześciu miesięcy.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku na umieszczenie w domach pomocy społecznej łącznie oczekiwało **107** osób w tym:

- Do DPS im. M.T. z Kalkuty – **24** osoby,
- Do DPS „Kalina” – **28** osób,
- Do DPS im. W. Michelisowej – **10** osób,
- Do DPS dla Osób Niepełnosprawnych Fizycznie – **8** osób,

- Do DPS „Betania” – 8 osób,
- Do Prawosławnego DPS Diecezji Lubelsko - Chełmskiej – 5 osób,
- Do DPS z siedzibą w Lublinie przy ul. Ametystowej – 24 osoby.

W ramach działalności w zakresie prowadzenia domów pomocy społecznej za szczególnie niepokojące należy uznać nadużywanie alkoholu przez niektórych pensjonariuszy. W lubelskich domach pomocy społecznej zamieszkuje 45 osób nadużywających alkoholu. Osoby te nie chcą korzystać z usług proponowanych przez dom, nie zgadzają się na leczenie odwykowe, nie przestrzegają regulaminu organizacyjnego domu, dezorganizując jego pracę. Często stwarzają zagrożenie dla innych mieszkańców. Współmieszkańcy, starsze, schorowane osoby nie czują się bezpiecznie. Aby zminimalizować negatywny wpływ problemu stwarzanego przez osoby nadużywające alkoholu, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w ścisłej współpracy z pracownikami socjalnymi przed umieszczeniem nowych osób w domach pomocy przeprowadza dokładny wywiad środowiskowy ze szczególnym naciskiem na zdiagnozowanie potencjalnego problemu alkoholowego. W wypadku zaistnienia przesłanek wskazujących na możliwość wystąpienia problemów z nadużywaniem alkoholu osoby są kierowane na pobyt czasowy. Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie jest informowany przez Dyrektorów lubelskich domów pomocy o zachowaniu mieszkańców. W przypadkach łamania regulaminu domu, braku zgody na leczenie odwykowe, decyzje administracyjne okresowe nie są przedłużane natomiast decyzje wydane wcześniej na pobyt stały uchylane. Zważywszy jednak na fakt, iż problem alkoholowy dotyka często osób niepełnosprawnych, wymagających stałej, całodobowej opieki, a pozbawienie tych osób wsparcia i opieki powodowałoby dalsze pogłębianie się problemu, istnieje potrzeba utworzenia jednostki zapewniającej pobyt całodobowy. Placówka taka nie funkcjonowałaby jako dom pomocy społecznej i nie generowałaby kosztów związanych ze spełnieniem standardów wymaganych w domach pomocy a jednocześnie w sposób kompleksowy oraz nakierowany na działania terapeutyczne zapewni w/w osobom wsparcie. Głównym założeniem placówki byłoby stworzenie możliwości udzielania profesjonalnej pomocy osobom uzależnionym od alkoholu. Zatrudnieni byłiby terapeuci ds. uzależnień mogący efektywnie pracować z osobami uzależnionymi. Realizacja powyższego zadania wymagać będzie pozyskania bazy lokalowej dostosowanej do potrzeb osób niepełnosprawnych, przeszkolenia kadry, opracowanie zapisów regulaminowych uwzględniających szczególny charakter placówki.

Na terenie Lublina nie funkcjonuje Dom Pomocy Społecznej przeznaczony dla osób z zaburzeniami psychicznymi. W związku z powyższym, osoby wymagające umieszczenia w

domu pomocy tego typu (często na podstawie postanowienia sądowego) kierowane są poza Lublin. Aktualnie (stan na dzień 12. 04. 2012 r.) do domów pomocy w terenie skierowanych jest 83 osoby zaburzone psychicznie. Gmina Lublin zgodnie z art.62 ust 2 o pomocy społecznej przekazuje opłatę za tych mieszkańców na konto właściwego domu pomocy społecznej. W roku 2011 Gmina Lublin zapłaciła za pobyt osób zaburzonych psychicznie kwotę 1 677 829, 94 zł. Aby zapewnić pobyt osobom z zaburzeniami psychicznymi w domu pomocy społecznej na terenie Lublina i ograniczyć finansowanie domów pomocy społecznej na terenie innych powiatów, należy rozważyć utworzenie w Mieście takiego typu domu.

W ramach projektu „Poprawa jakości usług świadczonych w domach pomocy społecznej i placówkach opiekuńczo – wychowawczych” obszaru tematycznego Ochrona Zdrowia Szwajcarsko – Polskiego Programu Współpracy trwają spotkania informacyjne pod kątem sporządzania wniosków konkursowych oraz wytycznymi do studium wykonalności a także omawiana jest problematyka planowanych przez Dyrektorów domów pomocy społecznej działań inwestycyjnych. Okres realizacji projektu przewidziano na okres od 16 stycznia 2012 r. do 31 grudnia 2014r. Nabór wniosków przewidziany jest w okresie 14 maja – 17 sierpień 2012 ich weryfikacja nastąpi między 20 sierpnem a 28 wrześniem 2012. Okres realizacji projektów przez beneficjentów przewidziany jest od stycznia 2013 roku do września 2014 roku. W przypadku domów pomocy społecznej kwota minimalna o którą może ubiegać się beneficjent to 1 mln złotych natomiast maksymalna 2 mln złotych. 85% kwoty finansuje strona szwajcarska, 15% - końcowy beneficjent projektu. Do wkładu własnego może być zaliczony wkład rzeczowy beneficjenta, jednak nie więcej niż 20% wkładu własnego. W związku z ubieganiem się o dofinansowanie potrzeb 5 lubelskich domów pomocy, pokrycie wkładu własnego spoczywa na Gminie Lublin. Maksymalna wartość środków możliwych do pozyskania w wypadku 5 domów pomocy sięgnąć może 10 mln złotych co oznaczałoby konieczność przeznaczenia 1,5 mln złotych w ramach wkładu własnego. W wypadku pozyskania przez domy pomocy środków w minimalnej wartości, tj. 5 mln złotych, wkład własny stanowiłby 750 tys. zł.

Biorąc pod uwagę potrzeby jednostek wynikające z konieczności utrzymania standardów, pozyskanie środków finansowych w ramach Szwajcarsko – Polskiego Programu Współpracy daje szansę realizacji projektów w dużym obszarze działań i na wysokim poziomie.

W dniu 13. 04. 2012 roku w siedzibie Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie odbyło się spotkanie Dyrektorów lubelskich domów pomocy społecznej

z Dyrekcją Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie. Spotkanie dotyczyło określenia koncepcji działań dotyczących utrzymania standardów usług w placówkach na wysokim poziomie przy jednoczesnej minimalizacji wydatków sztywnych.

Dyrektorzy domów pomocy wskazali na wieloletni problem generowania kosztów związanych z zapewnieniem opieki i pielęgnacją osób długotrwale chorych, sklasyfikowanych poniżej 40 punktów w skali Barthela, a więc wymagających specjalistycznych usług pielęgniarstkich. Dyrektorzy przedstawili propozycję utworzenia przy domach pomocy społecznej zakładów opiekuńczo – leczniczych. Zakłady te byłyby odrębnymi jednostkami prowadzonymi przez Miasto Lublin.

Osoba przebywająca w zakładzie opiekuńczo – leczniczym i pielęgnacyjno – opiekuńczym ponosi koszty wyżywienia i zakwaterowania. Miesięczną opłatę ustala się w wysokości odpowiadającej 250% najniższej emerytury, z tym że opłata nie może być wyższa niż kwota 70% miesięcznego dochodu w rozumieniu przepisów o pomocy społecznej, osoby przebywającej w zakładzie opiekuńczo – leczniczym i pielęgnacyjno – opiekuńczym. Pozostałą opłatę w zakresie świadczonych usług zdrowotnych finansuje Narodowy Fundusz Zdrowia.

Podmiot świadczący usługi jako zakład opiekuńczo – leczniczy, zgodnie z Zarządzeniem Nr 61/2007/DSOZ Prezesa Narodowego funduszu Zdrowia z dnia 19 września 2007 r. w sprawie określenia warunków zawierania i realizacji umów w rodzaju opieka długoterminowa, winien przystąpić do otwartego konkursu w celu podpisania umowy z Narodowym Funduszem Zdrowia.

Ośrodki wsparcia

Z pomocy w ośrodkach wsparcia skorzystało ogółem w 2011 roku **2 978 osób**, w tym 1162 osób korzystało z pomocy w ośrodkach prowadzonych przez Miasto Lublin, a 1816 osób z pomocy w ośrodkach prowadzonych przez podmioty niepubliczne.

Najliczniejszą grupę korzystającą z usług ośrodków wsparcia stanowiły osoby z zaburzeniami psychicznymi korzystające z usług w środowiskowych domach samopomocy i klubach samopomocy. W jedenastu tego typu placówkach wsparcie otrzymało 1 072 osoby. Zgodnie z Art. 51a. ustawy o pomocy społecznej środowiskowy dom samopomocy lub klub samopomocy przeznaczony jest dla osób z zaburzeniami psychicznymi, które w wyniku upośledzenia niektórych funkcji organizmu lub zdolności adaptacyjnych wymagają pomocy

do życia w środowisku rodzinnym i społecznym, w szczególności w celu zwiększania zaradności i samodzielności życiowej, wsparcia w zakresie integracji społecznej, polegającej na nauce, rozwijaniu lub podtrzymywaniu umiejętności w zakresie czynności dnia codziennego i funkcjonowania w życiu społecznym.

Od roku 2009 obserwowany jest znaczący wzrost liczby osób objętych wsparciem. W roku 2010 o 11,86% wzrosła liczba osób korzystających ze środowiskowych domów pomocy a w roku 2011 o kolejne 6,51%. W okresie dwóch lat liczba osób objętych wsparciem wzrosła o 71 i w roku 2011 wyniosła 442 osoby. Stanowi to przeszło 19% wzrost w odniesieniu do roku 2009. Warto również wskazać, iż w analogicznym okresie czasu liczba posiadanych miejsc wzrosła tylko o 12,94% (z 309 w roku 2009 do 349 w roku 2011). Oznacza to, iż na jedno miejsce przypada 1,27 osoby. Jak wskazują obserwowane tendencje w roku 2012 należy spodziewać się dalszego wzrostu liczby osób korzystających ze wsparcia środowiskowych domów. Zakładając wzrost na poziomie 6,5% (tj. poziomu wzrostu roku 2011 do 2010) można szacować, że w roku 2012 opieką objętych zostanie co najmniej 470 osób.

W związku z rosnącym zapotrzebowaniem na wsparcie w tym zakresie w dniu 21.03.2012 roku do Lubelskiego Urzędu Wojewódzkiego w Lublinie zgłoszony został wniosek o zwiększenie o 46 liczby miejsc oraz o utworzenie klubu samopomocy dla 10 osób niepełnosprawnych intelektualnie.

Zwiększenie miejsc zostało przewidziane w następujących ośrodkach:

- **Środowiskowy Dom Samopomocy "Kalina"** ul. Kalinowszczyzna 84,– o 6 miejsc
- **Środowiskowy Dom Samopomocy** ul. Nałkowskich 78,– o 15 miejsc
- **Środowiskowy Dom Samopomocy "Mefazja"** ul. Towarowa 19,– 10 miejsc
- **Środowiskowy Dom Samopomocy "Misericordia"** ul. Abramowicka 2 – o 15 miejsc

W Środowiskowym Domu Samopomocy "Absolwent" ul. Spółdzielczości Pracy 65 zaplanowano utworzenie Klubu Samopomocy dla 10 osób.

Uruchomienie nowych miejsc w środowiskowych domach samopomocy oraz utworzenie klubu samopomocy dla osób niepełnosprawnych intelektualnie daje możliwość większej liczbie osób kontaktu z osobami spoza środowiska rodzinnego. Korzystanie z usług w ośrodku wsparcia pozwala na rezygnację z korzystania ze specjalistycznych usług opiekuńczych w środowisku domowym. Osoby z zaburzeniami psychicznymi stanowią grupę

osób zagrożoną wykluczeniem społecznym. Ośrodki wsparcia dają możliwość uczestnictwa w treningach wspierająco – aktywizujących zmierzających do poprawy funkcjonowania w środowisku a nawet usamodzielnienia. Osoby chore psychicznie mogą przebywać w przyjaznej atmosferze, nawiązywać kontakty międzyludzkie, uzyskać poczucie bezpieczeństwa. Pobyt w ośrodku działa stymulująco i daje możliwość rozwoju.

Ponadto w związku z koniecznością osiągnięcia standardów usług określonych w Rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy (Dz.U. 2010 nr 238 poz. 1586) przekazano zapotrzebowanie na środki finansowe o łącznej wartości 1 039 948,3zł. Termin dostosowania standardów zgodnie z w/w rozporządzeniem upływa 31 grudnia 2014 roku.

Zapotrzebowanie na zwiększenie liczby miejsc, osiągnięcie standardów świadczonych usług oraz utworzenie klubu samopomocy złożone zostało przez następujące środowiskowe domy:

- Środowiskowy Dom Samopomocy "Roztocze" – 60 000 zł
- Środowiskowy Dom Samopomocy ul. Nałkowskich 78 - 98 500zł
- Środowiskowym Domu Samopomocy "Absolwent" – 35 700zł; (w tym 16200zł z przeznaczeniem utworzenia Klubu)
- Środowiskowy Dom Samopomocy "Serce" – 67 409,3zł
- Środowiskowy Dom Samopomocy "Mefazja" – 179 304zł
- Środowiskowy Dom Samopomocy "Akademia Artystyczna" -162 350zł
- Środowiskowy Dom Samopomocy "Misericordia"- 139 685zł
- Środowiskowy Dom Samopomocy "Kalina"

Drugą pod względem liczebności grupą, były osoby przebywające w schroniskach i noclegowniach dla bezdomnych. W okresie sprawozdawczym pomocy w formie schronienia udzielono 611 osobom w ośmiu prowadzonych placówkach. W związku ze zgłaszaniem się do schronisk osób wymagających pomocy przedmedycznej (np. w zakresie zmiany opatrunków) istnieje potrzeba uruchomienia placówki świadczącej pomoc osobom bezdomnym w tym zakresie bądź utworzenie kilku miejsc w istniejących placówkach zapewniających opiekę pielęgnacyjną. Byłaby to placówka, w której przez krótki okres przebywałyby osoby wymagające pomocy w zakresie pielęgnacyjnym. Powinna być dostosowana dla potrzeb osób niepełnosprawnych.

W związku z wejściem w życie z dniem 16 listopada 2011 zmian w ustawie z dnia 31 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy

i o zmianie Kodeksu cywilnego oraz ustawy – Kodeks postępowania cywilnego, komornik występuje o wskazanie pomieszczenia zastępczego, noclegowni, schroniska lub innej placówki zapewniającej miejsca noclegowe wskazanej przez gminę właściwą ze względu na miejsce położenia lokalu podlegającego opróżnieniu.

Jak wynika z informacji udzielonej przez Wydział Spraw Mieszkaniowych Urzędu Miasta Lublin, od 2006 roku w Wydziale zostało złożonych do realizacji 220 wyroków eksmisyjnych bez uprawnień do lokalu socjalnego. W powyższej liczbie 127 wyroków eksmisyjnych dotyczy osób samotnych a 93 wyroki gospodarstw wieloosobowych. Z uwagi na ograniczoną ilość mieszkań odzyskiwanych przez Gminę oraz konieczność realizacji wielu zadań wynikających z obowiązujących przepisów prawa, realizacja ww. wyroków następuje w niewielkim zakresie.

W chwili obecnej na terenie Lublina funkcjonują 2 schroniska dla bezdomnych mężczyzn, 1 schronisko dla bezdomnych kobiet, 1 całoroczna noclegownia dla bezdomnych mężczyzn oraz 1 całoroczna noclegownia dla bezdomnych kobiet. W okresie od 1 listopada do 31 marca uruchamiane są 3 noclegownie dla bezdomnych mężczyzn. Wymienione placówki nie są przystosowane do udzielania schronienia rodzinom.

W związku z powyższym, w celu wykonania zapisów przedmiotowej ustawy, Gmina Lublin winna pozyskać budynek umożliwiający szczególnie rodzinom posiadającym wyroki eksmisyjne, przebywanie w pomieszczeniach zapewniających schronienie.

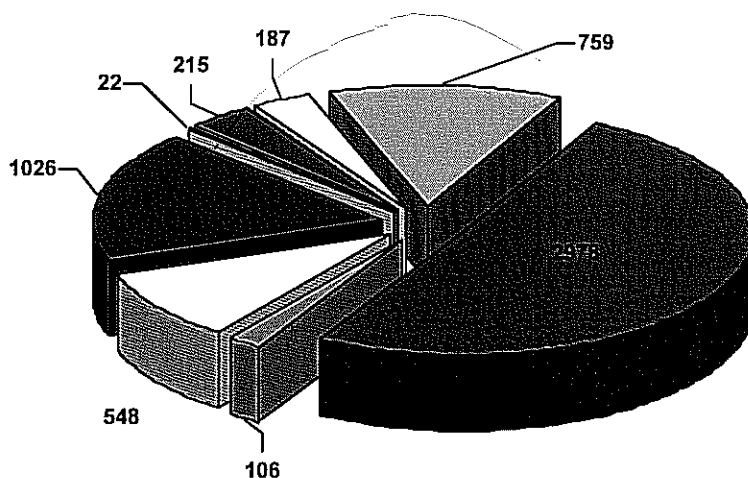
Liczną grupę stanowiły także osoby w wieku starszym korzystające z usług dziennych domów pomocy i innych ośrodków wsparcia. Warto zwrócić uwagę, iż zgodnie z tendencjami demograficznymi obserwowanymi w mieście Lublin stale wzrasta liczba osób starszych. Dostrzegając rosnące potrzeby tej grupy osób podejmowane są działania mające na celu zabezpieczenie potrzeb w tym zakresie. W związku z powyższym w styczniu 2012 roku powstało Centrum Dziennego Pobytu dla Seniorów przy ul. Maszynowej 2. Ponadto w roku bieżącym planowane jest utworzenie kolejnego Centrum Dziennego Pobytu przy ul. Pogodnej 19. Warto nadmienić, iż trwają prace nad diagnozą potrzeb w innych dzielnicach Lublina np. Czuby, Dziesiąta, LSM oraz nad poszukiwaniem ewentualnej bazy lokalowej.

Ponadto Dyrekcja Domu Pomocy Społecznej z siedzibą z Lublinie przy ul. Ametystowej 22 im. Błogosławionego Jana Pawła II podjęła działania ukierunkowane na utworzenie w 2012 roku w siedzibie Domu Klubu Seniora dla osób starszych zamieszkałych w środowisku lokalnym. Koszt modernizacji pomieszczeń i funkcjonowania Klubu w pierwszym roku wyniesie 80 000 zł. Koszt funkcjonowania placówki w następnych latach

będzie kształtował się w granicach 25 000 zł. Środki pozyskiwane będą ze źródeł zewnętrznych.

Kolejną inicjatywą Domu Pomocy Społecznej z siedzibą z Lublinie przy ul. Ametystowej 22 im. Błogosławionego Jana Pawła II w współpracy z Chrześcijańskim Stowarzyszeniem na Rzecz Osób Starszych i Niepełnosprawnych było złożenie projektu pod nazwą „Razem różniej” (skierowany do seniorów dzielnicy Czuby) do Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Lublinie. W planach jest ubieganie się o środki finansowe na tę inicjatywę w ramach konkursów ogłaszanych przez Wojewodę Lubelskiego.

Liczba osób, objętych wsparciem przez domy pomocy społecznej, ośrodki wsparcia, mieszkania chronione, placówki i rodziny zastępcze

- liczba osób mieszkających w DPS
- liczba osób dorosłych korzystających z Ośrodków Wsparcia
- ▣ liczba osób korzystających z mieszkań chronionych
- liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych
- liczba dzieci w placówkach wsparcia dziennego
- liczba dzieci w placówkach rodzinnych
- liczba dzieci w placówkach socjalizacyjnych
- liczba dzieci w placówkach interwencyjnych

WARSZTATY TERAPII ZAJĘCIOWEJ

Zadania na rzecz osób niepełnosprawnych realizowane przez dział ds. osób niepełnosprawnych w znacznej mierze są uzależnione od limitu środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, który w latach 2009 – 2011 utrzymywał się na poziomie, który nie zabezpieczał potrzeb niepełnosprawnych mieszkańców Lublina. W analogiczny sposób zmniejszają się także środki pochodzące z budżetu Miasta Lublin na realizację zadań wynikających z „Programu działań na rzecz niepełnosprawnych mieszkańców Miasta Lublin w latach 2008-2013”.

Zobowiązania wynikające z finansowania warsztatów terapii zajęciowej nie są zagrożone i zarówno PFRON, jak i Gmina Lublin – miasto na prawach powiatu zabezpiecza wymagane na działanie WTZ-ów środki. Kwoty na pozostałe zadania i działania zabezpieczają większość, najbardziej wymagających wsparcia potrzeb.

W obliczu niskich środków PFRON, które miały miejsce w latach 2009 – 2011, nie były zabezpieczone wszystkie potrzeby indywidualnych osób niepełnosprawnych, a środki dla organizacji pozarządowych były ograniczane do takiego poziomu, aby wspierać jedynie zadania priorytetowe tych podmiotów. W latach 2009 – 2011 także nie zostały ogłoszone konkursy na zadania zlecane ze środków PFRON z uwagi na brak środków na ten tytuł. Zadania zlecane są wsparciem dla organizacji pozarządowych, które posiadając do 2008 roku celowy program PFRON na realizację swoich statutowych celów utraciły go na rzecz pozyskiwania środków w drodze konkursów. Ostatni rok kiedy Miasto Lublin wydzieliło środki na zadania zlecane to rok 2008, w roku 2012 ponownie – zważywszy na porównywalny limit środków PFRON pojawiła się możliwość wydzielenia 200 000 zł na konkurs.

MIESZKANIA CHRONIONE ORAZ INTERWENCYJNE

1. Mieszkania chronione

W roku 2011 w dyspozycji pozostawało łącznie 29 mieszkań chronionych z 91 miejscami. Przeznaczone były w szczególności dla osób niepełnosprawnych, osób z zaburzeniami psychicznymi, cudzoziemców, usamodzielniających się wychowanków placówek oraz opuszczających rodziny zastępcze. Z pobytu w mieszkaniach chronionych w okresie sprawozdawczym skorzystało 106 osób.

Na terenie miasta Lublin, w okresie objętym oceną funkcjonowały, 3 mieszkania chronione przeznaczone dla co najmniej 4 rodzin cudzoziemskich. Do dyspozycji cudzoziemców w mieszkaniach było 27 miejsc. W 2011 roku z pobytu w lokalach skorzystało 31 osób z 6 rodzin.

Dla osób niepełnosprawnych oraz z zaburzeniami psychicznymi przy Domu Pomocy Społecznej z siedzibą w Lublinie, przy ul. Ametystowej 22 im. Błogosławionego Jana Pawła II funkcjonowało 19 mieszkań chronionych. Z pobytu w mieszkaniach chronionych dla osób niepełnosprawnych w roku 2011 skorzystało 39 osób.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku do dyspozycji usamodzielnianych wychowanków przekazano 7 mieszkań chronionych o łącznej liczbie 25 miejsc z których skorzystało 36 osób.

Odpowiadając na zidentyfikowane problemy w zakresie adaptacji cudzoziemców, jak również dostrzegając ich skomplikowaną sytuację na rynku mieszkań, wynikającą z faktu braku podstaw prawnych do ubiegania się o mieszkanie z zasobów gminy przez cudzoziemców z ochroną uzupełniającą – tutejsze służby społeczne dostrzegają zasadność uruchomienia kolejnego mieszkania chronionego dla cudzoziemców oraz zmiany prawa miejscowego w zakresie dostępu migrantów do mieszkań z zasobów gminy. Aktualnie rozpoznawane są możliwości pozyskania środków finansowych na realizację wskazanego zadania.

W związku ze wzrastającym zainteresowaniem tą formą pomocy, szczególnie ze strony usamodzielniających się wychowanków pieczy zastępczej, a także potrzebą spełnienia do końca 2014 r. standardów określonych w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 marca 2012 r. w sprawie mieszkań chronionych, zachodzi potrzeba uruchomienia na terenie miasta Lublin kolejnego mieszkania chronionego.

Wydział Spraw Mieszkaniowych UM Lublin przekazał w miesiącu marcu 2012 r. do dyspozycji Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie lokal mieszkalny o powierzchni użytkowej 79,43m², a mieszkaniowej 58,11 m², usytuowany w Lublinie przy ul. 3 – go Maja 8/8, z przeznaczeniem na mieszkanie chronione. Wskazany lokal wymaga przeprowadzenia remontu w zakresie: założenia instalacji do ogrzewania gazowego, wymiany instalacji elektrycznej, wymiany podłóg, drzwi, okien, remontu łazienki i kuchni. Wstępny szacowany koszt remontu wynosi ok. 90.000 – 100.000 zł. Dodatkowe środki finansowe potrzebne będą na zakup wyposażenia.

2. Mieszkanie interwencyjne

Mieszkanie interwencyjne funkcjonuje w ramach zadań Centrum Interwencji Kryzysowej. Lokal składa się z 4 pokoi, kuchni, 2 łazienek i sanitariatów. Dla osób korzystających z pomocy przeznaczonych jest 13 miejsc. W mieszkaniu umieszczane są osoby i rodziny znajdujące się z różnych przyczyn w sytuacji kryzysowej - wymagającej udzielenia pomocy w postaci schronienia oraz specjalistycznej pomocy psychologiczno – terapeutycznej.

W 2011 roku w Mieszkaniu Interwencyjnym przebywało 12 osób, w tym 5 dzieci. Jedna rodzina 4 osobowa przebywała z uwagi na sytuację ostrej przemocy w rodzinie, pozostałe rodziny w związku z sytuacją kryzysową spowodowaną utratą mieszkania w wyniku wybuchu gazu (1) i pożarów. Osoby opuszczające mieszkanie nadal objęte są pomocą Centrum Interwencji Kryzysowej adekwatną do potrzeb i sytuacji indywidualnej.

INNE ZASOBY

Żłobki

Na przestrzeni lat 2009-2011 w Lublinie funkcjonowało 8 żłobków, które nie dysponowały wystarczającą liczbą miejsc konieczną do zabezpieczenia potrzeb mieszkańców w zakresie opieki nad dzieckiem do lat 3. Liczba oczekujących dzieci na miejsce w żłobku wyniosła w roku 2009 -343, w 2010 wzrosła do 525, a w 2011 uległa zmniejszeniu do 412 . Z uwagi na wyż demograficzny przewiduję się iż w 2012 roku liczba dzieci oczekujących na miejsce w żłobkach wyniesie 575. Celem zmniejszenia liczby oczekujących w roku 2012 przewidziana jest modernizacja Żłobka Nr 2 przy ul. Okrzei, która pozwoli na zwiększenie liczby miejsc o 20. Planowane jest też na przełomie lat 2012/2013 zakończenie budowy żłobka przy ul. Wolskiej, który będzie dysponował 160 miejscami. Zauważyć należy, że realizacja powyższych inwestycji nie jest wystarczająca do zabezpieczenia potrzeb mieszkańców Lublina, nadal około 400 dzieci pozostanie na liście oczekujących na miejsce w placówce.

Oświata

Zakres zadań oświatowych realizowanych przez Miasto Lublin jest bardzo szeroki. Miasto prowadzi niemal wszystkie typy szkół i placówek tworzących polski system oświaty, dotuje bogato rozwinięty sektor szkolnictwa niepublicznego.

Przedszkola

Zakres zadań oświatowych realizowanych przez Miasto Lublin jest bardzo szeroki. Miasto prowadzi niemal wszystkie typy szkół i placówek tworzących polski system oświaty, dotuje bogato rozwinięty sektor szkolnictwa niepublicznego.

W Lublinie na przestrzeni ostatnich 3 lat stopniowo wzrastała liczba przedszkoli od 98 placówek w roku 2009, 113 w roku 2010 do 123 w roku 2011. Sieć przedszkoli uzupełniają oddziały przedszkolne funkcjonujące przy szkołach podstawowych, w 2009 roku były 32 oddziały w 17 szkołach podstawowych, planowane jest zorganizowanie 49 oddziałów przedszkolnych dla 1150 dzieci 5 i 6 letnich. Dodatkowo na terenie miasta funkcjonują punkty przedszkolne finansowane ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. W 2009 r. takich punktów było 6, w roku 2010 było 7, zaś w roku 2011 było 11 punktów przedszkolnych. Od 1 września 2012 roku będą funkcjonować 4 punkty przedszkolne finansowane z budżetu miasta. Prowadzone są prace związane z budową przedszkola przy ul. Wolskiej oraz trwają rozmowy związane z obiektem przy ul. Onyksowej na potrzeby przedszkola. Wymienione działania przyczyniają się do zwiększenia liczby miejsc dla dzieci w wieku przedszkolnym, a tym samym upowszechniana edukacji przedszkolnej i zaspokojenia potrzeb w tym zakresie.

Szkoły

Wg danych GUS w Lublinie w roku 2009 funkcjonowało 48 szkół podstawowych, w 2010 i 2011 -50. W tym samym czasie liczba dzieci uczęszczających do szkół podstawowych zmniejszyła się w 2010 roku o 263 w stosunku do roku 2009 (brak danych za rok 2011). Fakt ten wskazuje na poprawę warunków nauki w szkołach podstawowych, średnia liczba uczniów na placówkę zmniejszyła się w 2010 do 341 z 360 w roku 2009. Aktualnie trwają prace związane z realizacją inwestycji na potrzeby szkoły podstawowej w rejonie ulic Jana Lisa i Sławinkowskiej. W planach jest też budowa szkoły w rejonie osiedla Szerokie. W związku z rozwojem budownictwa mieszkaniowego w rejonie Węglin-Południe i wzrastającą liczbą dzieci w wieku szkolnym zamieszkałych w tym rejonie, konieczne staje się podjęcie działań, których efektem byłoby zapewnienie możliwości kształcenia dzieciom zamieszkałym w tym rejonie przynajmniej na poziomie szkoły podstawowej, a tym samym odciążenie Szkoły Podstawowej Nr 51 i Zespołu Szkół Nr 7.

Liczba gimnazjów w analizowanym okresie utrzymywała się na tym samym poziomie 36 placówek. W latach 2009-2010 odnotowano spadek liczby dzieci w wieku gimnazjalnym z 9613 do 9223, a więc średnia liczba uczniów na placówkę zmniejszyła się w 2010 do 256 z 267 w roku 2009. Raport o stanie oświaty w Mieście Lublin sporządzony w marcu 2009 roku przez Wydział Oświaty i Wychowania UM wykazuje na podstawie danych demograficznych, że do roku szkolnego 2015/2016 będzie występował spadek liczby uczniów w gimnazjach. Z informacji Wydziału Oświaty i Wychowania UM Lublin wynika, że w nieodległej przyszłości nieodzowne staje się podjęcie działań celem zwiększenia możliwości kształcenia na poziomie gimnazjum, jak najbliżej miejsca zamieszkania, dla młodzieży z rejonu Węglin-Południe.

W 2009 roku funkcjonowały w Lublinie 103 szkoły ponadgimnazjalne, w tym 74 placówki przygotowywały do zawodu (brak danych za lata 2010, 2011). W roku szkolnym 2008/2009 do wymienionych szkół uczęszczało 17 305 uczniów i słuchaczy.

W analizowanym okresie w Lublinie funkcjonowało 12 wyższych uczelni, w tym: 5 uczelni państwowych, 6 uczelni niepaństwowych (studia zawodowe - licencjackie lub inżynierskie) i 1 zamiejscowa filia uczelni. Baza szkolnictwa wyższego na terenie Miasta Lublin gwarantuje szeroką dostępność i różnorodność kierunków kształcenia

Obiekty sportowe

Mieszkańcy Lublina mają do dyspozycji szeroką bazą obiektów sportowych, rekreacyjnych, jak: 10 hal sportowych, 7 sal sportowych, 7 stadionów, 10 krytych pływalni, 6 sezonowych basenów odkrytych, 2 skate parki, 2 sezonowe sztuczne lodowiska, wyciąg narciarski, bike park, 11 boisk, par linowy, 26 boisk osiedlowych do piłki nożnej, 17 do koszykówki i 13 do siatkówki, 261 wielofunkcyjnych boisk szkolnych i 92 szkolnych sal gimnastycznych, 10 boisk typu Orlik, 14 kortów tenisowych, 3 strzelnice, 2 kręgielnie, ujeżdżalnia, wyciąg nart wodnych oraz 60 km ścieżek rowerowych. Dodatkowo planuje się oddanie w 2012 roku 2 boisk typu Orlik oraz budowę stadionu piłkarskiego i pływalni przy ul. Łabędziej.

Mieszkanie z gminy, lokal socjalny, dodatki mieszkaniowe

Niespełna 3 % mieszkańców Lublina zajmuje mieszkania z zasobów gminy. Analizując liczbę mieszkań na przestrzeni lat 2009-2011 nie zaobserwowano jednoznacznej tendencji. W 2010 roku nastąpił spadek liczby mieszkań o 448 w stosunku do roku 2009, a w roku 2011

w zasobie gminy przybyło 70 mieszkań. Fakt ten nie zabezpiecza jednak potrzeb mieszkańców, w analizowanym okresie około 200 rodzin corocznie umieszczanych jest na wykazie osób zakwalifikowanych do zawarcia umowy najmu lokalu na czas nieoznaczony. Osoby oczekujące na mieszkanie z zasobów gminy stanowią 0,06% mieszkańców Lublina.

Mieszkania socjalne zajmuje niespełna 1% mieszkańców. Analizując liczbę lokali socjalnych na przestrzeni lat 2009-2011 nie zaobserwowano jednoznacznej tendencji. W 2010 roku nastąpił wzrost liczby mieszkań o 9 w stosunku do roku 2009, a w roku 2011 w zasobie gminy ubyło 39 mieszkań. W 2011 roku o 30 % zmniejszyła się również liczba osób zakwalifikowanych do zawarcia umowy najmu lokalu socjalnego oraz osób, którym lokal został przyznany wyrokiem sądowym w stosunku do roku 2010. Pomimo zmniejszającej się liczby osób oczekujących na lokal socjalny nadal potrzeby mieszkańców w tym zakresie nie są w pełni zabezpieczone.

W analizowanym okresie lat 2009-2011 liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie w postaci dodatku mieszkaniowego stanowiła około 3% mieszkańców Lublina. Liczba osób objętych tym rodzajem wsparcia na przestrzeni lat 2009-2011 stopniowo spada, co ma niewątpliwy związek ze zmniejszającą się liczbą mieszkańców Lublina. Pomimo faktu, że liczba osób korzystających z dodatku mieszkaniowego w 2011 roku uległa zmniejszeniu o 6% w stosunku do roku 2010, kwota świadczeń przewidzianych na rok 2012 jest wyższa o 1,87 % w stosunku do roku poprzedniego. Wnioski mieszkańców Lublina, którzy spełniają przesłanki do korzystania z dodatku mieszkaniowego są rozpatrywane pozytywnie i potrzeby w tym zakresie są zaspokojone.

Zakłady Opiekuńczo-Lecznicze

W Lublinie w latach 2009-2011 funkcjonowały 2 zakłady opiekuńczo-lecznicze o łącznej liczbie miejsc 65 w roku 2009, oraz 60 w latach 2010-2011. Liczba osób korzystających na przestrzeni lat 2009-2011 wynosiła 128, 114, 148. Zapotrzebowanie społeczne w zakresie świadczeń opiekuńczo-pielęgnacyjnych w mieście Lublinie jest znacznie większe niż aktualna oferta. Obecnie lista osób oczekujących na miejsce w placówce składa się z 52 osób, co stanowi 87 % ogólnej liczby miejsc w 2 zakładach funkcjonujących w Lublinie.

Współpraca z organizacjami pozarządowymi

Na polu szeroko rozumianej pomocy społecznej i wsparcia społecznego Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie współpracował z 60 organizacjami pozarządowymi.

Wysokość kwot udzielonych dotacji organizacjom pozarządowym w zakresie realizowanych zadań wyniosła blisko 20 mln zł. Obszar działalności organizacji objął m.in.:

- szeroko rozumiane wsparcie dla osób niepełnosprawnych,
- prowadzenie ośrodków wsparcia dla dzieci niepełnosprawnych, ofiar przemocy w rodzinie,
- zapewnienie miejsc noclegowych w noclegowniach, schroniskach, ogrzewalniach, domach dla bezdomnych; prowadzenie placówek wsparcia dziennego;
- prowadzenie placówek opiekuńczo – wychowawczych opieki całodobowej;
- organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych osobom, które ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność wymagają częściowej lub całkowitej opieki i pomocy w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych, a rodzina nie może takiej pomocy zapewnić: - świadczenie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi na rzecz mieszkańców miasta Lublin w miejscu ich zamieszkania.

Spoleczna Rada Seniorów Miasta Lublin oraz Pełnomocnik do Spraw Seniorów

Za niezwykle istotną została uznana potrzeba zapewnienia wpływu Seniorów na sprawy dotyczące całej społeczności Miasta, jak i w szczególności najstarszych jego mieszkańców. Za priorytetowe zadanie uznano zatem powołanie **Spolecznej Rady Seniorów Miasta Lublin**. Powyższy cel został zrealizowany poprzez zarządzenie Prezydent Miasta Lublin nr 890/2011 z dnia 1 września 2011 w sprawie utworzenia Spolecznej Rady Seniorów Miasta Lublin. Zarządzeniem Prezydenta Miasta Lublin nr 1060/2011 wyłoniono pięciu członków Rady. Do jej zadań należy opiniowanie spraw dotyczących sytuacji seniorów, zgłaszanie uwag i wniosków do projektów aktów prawa miejscowego, przedstawianie propozycji w zakresie ustalania priorytetowych zadań i prac legislacyjnych w perspektywie krótko i długoterminowej na rzecz seniorów.

W dniu 2 listopada 2011 roku Zarządzeniem nr 1055/2011 Prezydent Miasta Lublin powołał **Pełnomocnika do Spraw Seniorów**. Do zadań pełnomocnika należy m.in. inicjowanie przedsięwzięć zmierzających do poprawy warunków życia seniorów poprzez integrację i aktywizację społeczną.

Zespół Interdyscyplinarny

W związku z zapisami ustawy z dnia 6 lipca 2005 r o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w dniu 8 września 2011 roku został uchwalony przez Radę Miasta Lublin (Uchwała Nr 176/XIII/2011) Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2011 – 2015.

Na podstawie porozumień dotyczących współpracy oraz uczestnictwa w Zespole Interdyscyplinarnym przedstawiciele instytucji działających w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zawartych w grudniu 2011 roku przez Prezydenta Miasta Lublin z poszczególnymi instytucjami, Prezydent Miasta Lublin Zarządzeniem nr 1303/2011 z dnia 30 grudnia 2011r powołał **Zespół Interdyscyplinarny** składający się z 14 członków. W skład Zespołu weszli przedstawiciele: pomocy społecznej, policji, ochrony zdrowia, oświaty, prokuratury, sądu, Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, organizacji pozarządowych.

Za obsługę organizacyjno - techniczną Zespołu odpowiada Centrum Interwencji Kryzysowej MOPR w Lublinie.

Lubelskie Centrum Aktywności Obywatelskiej.

Utworzenie Lubelskiego Centrum Aktywności Obywatelskiej wynika z potrzeb zgłaszanych przez środowisko organizacji pozarządowych działających w sferze zadań społecznych na terenie naszego Miasta. Wychodząc na przeciw tym potrzebom władze Miasta Lublin podjęły inicjatywę stworzenia w Lublinie miejsca, w którym samorząd miasta będzie mógł wspierać, aktywizować i integrować lubelskie organizacje pozarządowe oraz grupy inicjatywne działające na rzecz mieszkańców w sferze zadań społecznych. Jest to miejsce budowania dialogu, partnerstwa i współpracy pomiędzy organizacjami pozarządowymi działającymi w sferze zadań społecznych, inicjatywami społecznymi, władzami lokalnymi i innymi podmiotami działającymi na rzecz mieszkańców miasta. Centrum Aktywności to miejsce wsparcia merytorycznego, organizacyjnego i logistycznego lubelskich organizacji pozarządowych działających w sferze spraw społecznych, podejmujących działania w zakresie wykluczenia społecznego, opieki nad dzieckiem i rodziną, problematyki osób starszych i niepełnosprawnych.

Planowane główne działania Lubelskiego Centrum Aktywności Obywatelskiej

- możliwość korzystania z pomieszczeń Centrum

- doradztwo merytoryczne
- rzecznictwo interesów i przedstawianie potrzeb organizacji wobec administracji samorządowej i rządowej
- inicjowanie współpracy i integracja sektora pozarządowego
- organizacja tematycznych paneli dyskusyjnych, spotkań z ekspertami
- dbanie o pozytywny wizerunek organizacji pozarządowych działających w sferze działań społecznych i ich promocja wśród mieszkańców Lublina i władz miasta

W Lublinie działa ok. 1,5 tys. organizacji pozarządowych a Lubelskie Centrum Aktywności Obywatelskiej to pierwsza taka placówka w Lublinie i jedna z niewielu w kraju. Lubelskie Centrum Aktywności Obywatelskiej ma swoją siedzibę w budynku przy ul. Leszczyńskiego 23. Mieści się tu również siedziba Pełnomocnika Prezydenta Miasta Lublin ds. Osób Niepełnosprawnych oraz Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych Urzędu Miasta Lublin, jak również Punkt Informacji dla Osób Niepełnosprawnych.

Spoleczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych

Spoleczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych przy Prezydencie Miasta Lublin II kadencji na lata 2007 - 2011 10-08-2007 Prezydent Miasta Lublin Zarządzeniem Nr 682/2007 powołał z dniem 25 lipca 2007 roku nową Społeczną Radę.

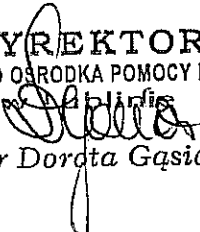
Zespół ds. pieczy zastępczej i asysty rodzinnej

W związku z wejściem w życie od 2012 roku ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, na podstawie art. 10 oraz art. 76 w/w ustawy, powołany został Zespół ds. pieczy zastępczej i asysty rodzinnej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie. Siedziba zespołu zlokalizowana jest przy ul. Poniatowskiego 4 w Lublinie. Zespół realizuje zadania organizatora pieczy zastępczej oraz organizatora pracy z rodziną.

REKOMENDACJE

- 1) utworzenie jednostki, która w sposób kompleksowy oraz nakierowany na działania terapeutyczne zapewni wsparcie osobom niepełnosprawnym uzależnionych od alkoholu
- 2) zwiększenie liczby miejsc w środowiskowych domach samopomocy oraz utworzenie klubu samopomocy dla niepełnosprawnych intelektualnie
- 3) utworzenie schroniska dla rodzin eksmitowanych w związku z niedostosowaniem istniejących ośrodków do udzielania schronienia rodzinom
- 4) utworzenie Centrum Dziennego Pobytu przy ul. Pogodnej 19 oraz w dzielnicach Lublina np. Czuby, Dziesiąta, LSM.

DYREKTOR
MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY RODZINIE

mgr Dorota Gąsior